48 ՏԱՐԻ ԹԻՒ 2833 — ՇԱԲԱԹ — 1331 ԺԷՄԱՁ ԻԻԼ ԷՎԼԷԼ 27 — ԱՊՐԻԼ 20 — 3 ՄԱՅԻՍ

JOURNAL ARMÉNIEN
MANZOUME-I-EFKIAR
54, Grand' Rue de la S. Porte, 54
Constantinople
ԾԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՍՍԷՐԵԱՆ
ՄՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒՄԻՆ ԱՄԷՆ ԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Կ. ՊՕԼԻՍ ՊՈՒՆԱՐ ՕԼԻ ՀԱՍՏԷՍԻՆ, ԹԻՒ 54
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՈՒՂՂՈՒԱԾ ԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԵՒ ՉԱՆ ՏԳՐՈՒԻՐ

Մանզումէի Էֆքեար

ԱԶԱՏԱԿԱՆ ԱՆԿԱԽ ՕՐԿԱՆ

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

منظومهٔ افکار ارمنیجه یومی غزته
صاحب امتیاز اوحانس فرید
اداره‌خانه‌سی قاپو پاپ جمعی‌ده ۵۴ نومرولو اوده‌سی

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԿԱՆԽԻԿ	ՏԱՐԿ.	ՎԵՑԱՄՍ.	ԵՌԱՄՍ.
Գոլոյ համար	80 Ղ.	45	25 Ղ.
Դուրսանները համար	80 »	45	25 »
Աթոռատեղեաց »	25 Ֆր.	14	8 Ֆր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ԳԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար տողը 5 ղրշ., մէկէ աւելի դրուելիք յանուցմանց համար
ՄԱՍՆԱՒՈՐ ԳԱՅՄԱՆՆԵՐ

10 ՓԱՐԱ — ❀ ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ ❀ — 10 ՓԱՐԱ

ԱՐԴԵՕՔ ԶԵՒԱԿԵՐՊՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԵՆ...

Եւրոպական դիւանագիտութիւնը ա՛յս ատենուան վրան բաց ձեւակերպութիւններու մէջ բռնուած չէր։ Վարագոյրը իրաւ է որ վերցուած է, բայց խաղը որ անդամ մը սկսաւ՝ պէտք է շարունակէ իր ընթացքը մինչեւ վերջը։

Աւստրիոյ գործը կատարեալ ֆիասքո մը եղաւ Շեքտարայի մասին։ Աւստրիա Դարատագի հետ պիտի չպատերազմի. անա զրեթէ անվճռածելի սկզբունք մը, և ասիկա առանց պատճառի չէ։ Աւստրիոյ Սոցիալ Տէմոքրաթները, պաւեան ժողովուրդներուն անագին զանգուածը անտեղեանի արդիւքներ են այդ տեսակ պատերազմի մը։ Ասկէց դատ, ո՛չ միայն Ռուսիա, այլ բոլոր Տէրութիւնները, երկու Երրեակներուն բոլոր պարագաներն ալ պիտի չեղուն որ Դարատագի դէմ յարձակում ըներ Աւստրիա։ Կամ անուղղակի վերջի վերջոյ Շեքտարան պիտի առնէ Դարատագի ձեռքէն, և կամ—ինչպէս կը միտնք խորհիլ—Շեքտարան անդամալիօրէն պիտի մնայ Դարատագի ձեռքը, եւ սար հետեւանքով Ալպանիոյ իշխանութիւնը մէջ պիտի խաղայ, եւ անկիկ պիտի բաժնուի Աւստրիոյ և Իտալիոյ միջեւ, ուրիշներն ալ գոհացնելու տարբեր ճամբայ մը գտնելով, կամ արդէն իսկ խորհուածները կամաց կամաց գործադրելով։

Ներքոյի քաղաքակրթութիւնը մի՛ կարծէք թէ խախտուած հիմի մը վրայ հաստատուած է. — դիւանագիտական հաւատացողութիւնները հիմա, ամէն ժամանակէ աւելի, դիւրին են Մեծ Պետութիւններուն համար։ Վստահութիւն ունեցէք Լոնտոնի դեսպանաժողովին վրայ, որոր անդամները չեն նմանիր Պերլինի վեհաժողովին անդամներուն, և մանաւանդ որ 1878էն ի վեր թէ՛ քաղաքակրթական իմաստը և թէ պատմական ուսանողական դաղափարները բարեշրջուած են մեծապէս։ Ամէն մարդու ներկայ ալ մէջտեղ եղած է, և վստահութեան պայմանները ճշդուած են, բան ամէնուն անվստահութեան տարրերը ճանչցուած։

Միայն թէ, Լոնտոնի դեսպանաժողովը չէր կրնար առանց ձեւակերպութեան և առանց դիւանագիտական խաղերու գործել։ Այո՛, խաղացին, և տակաւին պիտի խաղան։ Երեւակայեցէք թէ Աւստրիա Զէթինէի մէջ ի՞նչ խաղեր խաղաց, մինչեւ իսկ վերջնագրի պէս բան մը տուաւ, մինչեւ իսկ «հրամայեց» որ անմիջապէս Դարատագ Շեքտարան պարպէ, և... Դարատագ Շեքտարան չպարպեց։ Միջազգային նաւատորմիղը սպառնաց Շեքտարայի համար. Դարատագ... մերժեց, և հիմակ ալ կը մերժէ, և սպառնացող Եւրոպան կը հանդուրժէ, և «հրամայող» Աւստրիան լուռ կը մնայ։

Հետեւաբար, բոլոր այս իրադարձութիւններուն խորը դգալանք մը կայ, և մենք ձեւակերպութիւնները կը տեսնենք միայն, արտաքին երեւոյթները, կիսուէք գործին։ Աւստրիա առաջ կ'երթայ, եւ կը քաշուի, որովհետեւ այս հակընդդէմ շարժումներէն վերջ դիտէ թէ ինչ վատարկելիք մը ունի, և դիտէ թէ Լսատ փաշա՝ Իսկէնտէր Բ. վեհապետականտիրոջը տալով իրեն, ա՛լ աւելի դիւրացուցած կ'ըլլայ Աւստրիոյ շտեղիքը։ Աւստրիոյ ինչուն պէտք որ երթայ Զէթինէի խարակներուն զարնուի, կողը կամ մէկ կողմը ցաւցնէ. ան պիտի վասակի առանց դինուորի մը ոսկորը ջոնելու, և Իտալիա ալ պիտի վասակի, մէկ վասակը չմարսած՝ ուրիշ երբ մը պիտի չտի։

Մեր տեսածները ձեւակերպութիւններ են միայն, և միայն Դարատագի կողմը չէ որ այս ձեւակերպութիւնները կ'ըլլան. —ուրիշ տեղ ալ կը թիւի թէ նոյն ձեւակերպութիւնները տեղի կ'ունենան միեւնոյն թատերական հանդերձանքներով։

Պէտք է սպասել վերջին վարագոյրին, որ պարզուի մեր աչքին առջեւ ամբողջ ողբերգութեան հուսկ յետին արդիւնքը, հանգոյցը լուծուելի։

Եւ կ'երեւի թէ եւրոպական դիւանագիտութեան այս ձգձգումները, որ իրենց սկզբնական վայրկեաններուն, նեղացուցիչ են մեզի համար, արժանի պիտի ըլլան վերջի վերջոյ ամբողջ աշխարհի երախտագիտութեան։ Կը թուի թէ այսպէս պիտի ըլլայ։

Հառաչներով այս դիշեր նոր մտրեցինք.
Եւ արտասուքդդ զոր ա՛նքան հնոց մարեց,
Ես գամեցի ծիրկաթինի է՛ն հատատուն դերանին.
Եւ այն կարմիրը որ ցեղդ ըսինքներէն կը հոսէր,
Ատաղի մը ես փոխեցի յարաժարպա, մրշտավառ։
Մ'ոդ կը տեսնե՞ս սա փղոսկրէ սափորը նոր՝ բազուկիս,
Կը տեսնե՞ս, պահիկէ մը ես զայն քեզի պիտի տամ։
Այս սափորը, զոր դուն տեսար աչքերովդ,
Լի է կանանչ ժայռներով.
Եօթը դար է, որ կը քաղեմ զայն՝ երկնարիւ ատաղերէն։
Այո՛, Թող այտերդ՝ բիւրերուդ հետ կարմրին. և ժրպտի՛,
Որ եօթներորդ՝ է՛ն սոսկալի մահէդ առաջ,
Ես զայն քեզի կը յանձնեմ։
Այս սափորը, զոր դուն տեսար աչքերովդ,
Եւ որ ես զայն՝ խէալի ըստուգողով մը զոսած եմ,
Լի՛ է չքնաղ բոյրերով.
Ու երբ քեզի զայն յանձնեմ,
Հանէ՛ ըստուգնդն՝ իմաստութեան խցհանով մը ուշադիր.
Ոյ ովհետեւ, անոր բոյրը՝ մինչ եօթը դար, կամ ցովերդ,
Էսի քեզի, եօթը դար պիտի բուրէ մեղանուշ...։
Օ՛ն, վերարկուդ այդ թախծին պէս դալկահար,
Եկայ հանել կը ռանկէդ.
Ի՛ Այրարատի պիղծ թուփերուն հետ կարմիր
Կը բակէ՛ զայն, աչքերուս դէմ, է՛ն թուանուոր լուցկիովդ.
Եւ այդ ծռած ողնայարդ ալ՝ հորիզոնին պէս դունաւոր
Միրանի մը թող ըզգենու, և այդ գանկրդ՝ թագ մ'ալ պերճ,
Միրանի մը խաղաղութեան, և թագ մը լոկ դաղափարի։
Կը՛չեր մ'ալ, տե՛ս, տնաւասկի, Արամազդէն ես գողցայ.
Կը՛չե՛ն է ասս, որով քեզ վ'որ, կապոյտէն վեր կշռեցինք,
Ա՛ռ դու և ասս, կը՛չեմ՝ դու ո՛վ ժողովուրդ
Մրրիկները կամ կարկուտները, որ բռնութեան
Սեւ կամարէն կը տեղան... կը՛չեմ՝ և՛ չարն և՛ բարին։
Բայց խրախճանքի օրերուդ, զգո՛յշ որ նա չմանցուտի,
Որովհետեւ, Անձրեւէն վերջ ցաթող Արեւին պէս, ո՛վ դու հեղ,
Թախիծները՝ զոր դու կրեցիր եօթը դար,
Ես գիտեմ որ, ըստիսակ ժպիտով մը պիտի մոռնաս...։

Ց. Ա. ՀՕՐԻՕՆ

ԱԻՍՏՐԻԱ ԻՐԱՒՈՒԹԻՒՆԸ ՁԵՌԲԷ ՀԻ ՁԳԵՐ

ՏԷՐՈՒԹԵԱՆՑ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆԸ ԱՆԽԱԽՏԵԼԻ Է

Երէկի թերթերով առնուած «Թան»ի խմբագրականէն հետեւեալ կարեւոր մասերը կը քաղենք.— Գուշակուած աղէտներէն ոչ մին պատահեցաւ։ Բանը չորս ժամէ ի վեր տեղացող նպաստաւոր հեւադիրներուն ալիքը դնաց կամաց կամաց մեռաւ դիւանագիտական խօսակցութեան աւազուտ ափունքներուն վրայ։

Ի սրտէ և անկեղծօրէն կ'ողջունենք իմաստութեան այս յաղողութիւնը։ Անոնք որ կը կարծէին թէ Աւստրիա, առանց երկար բարակ մտածելու, պիտի արշաւէր Դարատագի վրայ, պիտի պաշարէր Շեքտարան, պիտի նուաճէր Ալպանիան—և դեռ ինչե՞ր—նախատած կ'ըլլային Ցարանց Եօզէֆի բարձր փորձառութիւնը և իր նախարարներուն հեռատեսութիւնը։ Աւստրիա, իր շահերը երաշխաւորուած տեսնելով Ադրիական ովրայ և իբրեւ պալքանեան պետութիւն մը ճանչցուելով, ինչո՞ւ պիտի վտանգէ այդ յաղողութիւնը ամուլ արկածախնդրութեան մը մէջ։

Ոմանք կը յայտարարեն թէ «Եւրոպայի պատիւը» աղարտուած եղաւ։ Դարատագի մը խօսք չկրնալով հանգչիլ Ո՛չ, Եւրոպայի պատիւը լիովին գոհացուած է։ Դարատագ հաշտարար է։ Արդէն ինչո՞ւ չըլլայ։ Ինչո՞ւ պահանջոմ մը այն է միայն որ ապրիլը անկարելի չենն իրեն համար։ Շեքտարան բռնած է։ Արձակելու համար զայն, պէտք է որ փոխարինութիւններ ստանայ։ Ասկէց առաջ երբ Գերմանիա Մարոքի համար Ֆրանսայէն փոխարինութիւն կ'ուզէր, Աւստրիա չատ բնական կը համարէր այդ պահանջը։ Ինչո՞ւ հիմա չափն ու կշիռքը կը փոխէ երբ խնդիրը Դարատագի վրայ է։ Իրաւ է որ մեր ազգին մէջ դանուած ընկերվարական պարոնները «քախտախնդիր»ի տեղ կը դնեն Նիքոլա Թագաւորը, բայց մենք չենք ուզեր այդքան ժան ծանել տարիլ և չնչել ուզող քաջարի ժողովուրդի մը իրաւունքները։

Դ.-ի ժողովին մէջ (Լոնտոն) որոշուեցաւ որ փոխարինութիւններ տրուին Դարատագի, և անոնց փոխարէն ալ Շեքտարան թողու։ Եթէ փոխանակ անօգուտ կերպով նաւային ցոյցին դիմելու, այդ փոխարինութիւնները կանուխէն արուած ըլլային, խնդիրը լուծուած պիտի ըլլար տասնըհինգ օրէ ի վեր։ Լոնտոնէ եկած հեռագիրները կը ցուցնեն թէ Դ.-ի նիստին մէջ ռուս դեսպան Մ. Պէնքենտորֆ, ֆրանսական դեսպան Մ. Բոլ Գամպոն, Սըր Էտուարտ Կրէյ ալ ասոնց հետ, լաւ մը վիճեր են Գերմանիոյ, Աւստրիոյ և Իտալիոյ դեսպաններուն հետ, և թ վերջոյ իրենց բանաւոր առարկութիւններուն ուժով յաղթաներ են անոնց ծայրայեղ պահանջումները։ Արդէն նաւային ցոյցն ալ ողորմելի բան մըն էր, և Ֆրանսա, Ռուսիա, Անգլիա անոր ալ կանխաւ համամիտ ըլլալու չէին։ Բայց թողունք անցեալը. լաւ է անագան քան երբեք։

Աւստրիա տեղի տալով ապացուցաւ թէ հեռուն կը տեսնէ և իր ջանքը չափել գիտէ։ Վիեննայի կառավարութեան այս հեռատեսութիւնը պատիւ կը բերէ իրեն, ինչ որ զուցէ ոմանք ակարութիւն համարին։ Հոս սկզբունքի խնդիր չկայ, այլ մէթոտի պարզ խնդիր —այսինքն դիտնալ թէ ի՞նչ միջոցներով կարելի է Դարատագին ընդունիլ տալ Եւրոպայի կողմէ առաջարկուած դիրքը։

ԳԱՐԱՏԱՂ Ի ՀԱՐԿԻՆ ՊԻՏԻ ԿՈՌԻԻ ԱԻՍՏՐԻՈՅ ԴԷՄ

«Մաթէն»ի թղթակիցը Դարատագի Թագաւորին ներկայացեալ Մ. Միու՝ քավիլի հետ հետեւեալ տեսակցութիւնը ունեցած է, որու միջոցին Թէ՛ ակիցը տէրութեանց ծանուցագրի մասին խօսելով կը հարցնէ.

— Ի՞նչ կը մտածէք այդ ծանուցագրին մասին։

— Ի՞նչ կրնանք ընել, կը պատասխանէ Մ. Միուշքովիչ, վեց Մեծ Տէրութեանց դեսպանները ոյժին դէմ։ Մենք միայն կրնանք բողոքել ամբողջ աշխարհի հանրային կարծիքին առջեւ արդարութեան և իրաւունքի զգացումներուն այնքան քիչ համապատասխանող այդպիսի գործի մը դէմ։

— Նիքոլա Թագաւորը ի՞նչ պատասխան պիտի տայ այդ սպառնագրին։

— Դեռ ոչ մէկ պաշտօնական տեղեկութիւն ստացայ այս մասին, միայն կը կարծեմ թէ պատասխանը պիտի ըլլայ ժխտական, որովհետեւ դարատագեան ժողովուրդը չի կրնար ըմբռնել որ Թագաւորը յանձնէ այնպիսի քաղաք մը, որուն գրաւումը, ինչպես դիտէք, անարդին զոհողութիւններ տրժեց մեզի։ Դարատագը Շեքտարայի գրաւման համար զոհեց իր բոլոր ունեցածը։ Ինչպէս կարելի է պահանջել Թագաւորէն որ քաղաքը ետ տայ։

— Փոխարինութիւններ խօսանալով իրեն...

— Լաւ, բայց խոստացա՞ն մեզի։ Աւստրիա կը հակառակի տարր։ Իրապէս եթէ մեզի տային հողային փոխարինութիւն մը, մենք դոն պիտի մնայինք սանմանագրութիւն մը որ անոնցմէ բան մը պիտի արժէր այսպիսի նոր պատեհութեան համար— Թագաւորին կացութիւնը որքան ալ դժուար ըլլար իր ժողովուրդին հանդէպ դարձեալ քիչ մը աւելի պիտի քաջուքէր։ Բայց համոզուած եմ որ եթէ Եւրոպա բռնադատէ Թագաւորը Շեքտարան յանձնել առանց անոր ապահովելու հողային փոխարինութիւն մը, այն ժամանակ Եւրոպա Նիքոլա Թագաւորը դահէն հրաժարելու սիրտնան տակ դրած պիտի ըլլայ։

— Այն պարագային երբ Տէրութիւնները ձեռնարկեն ճնշողական միջոցներու, դամաք զինուոր հանելու, գրաւելու կամ ամբակոծելու Անթիվարին կամ Տուլչինեօն, կը կարծէ՞ք թէ Դարատագը այդ պարագային զինուորական ընդդիմութիւն ցոյց տայ։

— Ոչ. եթէ Անթիվարին ամբակոծեն, բարձր պարիսպի նման այդիի ցանկապատին վրայ ելլաս. անօդո՛ւտ, չէր տեսներ, այդիէն դուրս ելաս. մօտիկ փոքրիկ բարձունքին վրայէն աշխատեցաս տեսնել դանոնք։

Աչքին հանդիպեցաս Հերմինէի չորջազգեստին մէկ մասը, որ սաղարթներու մէջէն սինեմատոկրաֆի ալատկերի մը պէս սահեցաս անցաս։

Շուտը բռնած էր Աբգար։ Անհամբերութիւն, հետաքրքրութիւն, բաղձանք, նախանձ, դժգոհանք, ամէն ինչ կը կարդացուէր անոր դէմքին վրայ։

Բարձունքէն վար նետուեցաս տն։ Վերտին դնաց բարձրացաս ցանկապատին վրայ։ Փիլ մըն ալ, տեսաս Վրոյրը, որուն կը հետեւէր Հերմինէ։ Վրոյր կանգ առաս, նոսա նայեցաս, բանեց Հերմինէի ձեռքը և սկսան երկուքը միասին կողք կողքի քալել։

Աբգար աւելի մօտէն կը տեսնէր հիման։ Անոնց չարժումները աւելի յստակ կերպով կրնար դանսանել։ Տեսաս ան որ Հերմինէ կը ժպտէր, Վրոյրի երեսին։ Վրոյր ձեռքի շարժում մը ըրաս, գէպի այդին երկարեց իր ցուցամատը։ Երեւի այդին ցոյց կուտար։

Աբգարի ոյնպէս թուեցաս թէ Վրոյր և Հերմինէ նշմարեցին դինքը, և Վրոյրի ցուցամատը աւելի իրեն ուղղուած էր քան այդիին։

Նա իջաս իր կեցած տեղէն, գնաց դէպի այդիին դուռը, դուրս ելլելով քարի մը վրայ սպասեց եկողներուն։

— Բարե՛ւ, Սբգար, ինչո՞ւ մինակ ես, հարցուց Վրոյր, մօտենալով Սբգարի։

— Բարե՛ւ ձեզ, ըսաւ աղջիկն ալ գլխու չնորհալի շարժումով մը և ձեռքի թեթեւ սեղմումով մը։

— Բարեւ, բարի եկաք, պատասխանեց տղան։ Բայց դղցց թէ աղջիկն ձեռքի սեղմումը դող մը յառաջացուց իր երակներուն մէջ։

— Աչակերտներդ Բեթղեհեմ գացին և ես ստիպուեցայ մնալ հոս, պատասխան տուաւ նաև Վրոյրի հարցումին։

— Այսօր շատ ադեկ և առողջ կ'երեւիս։ Աբգար, դունդ եկեր է, ըսաւ Վրոյր։

— Օդափոխութիւնը նպաստեր է ձեզի, վրայ բերաւ Հերմինէ ժպիտով։

— Այսօր շատ առողջ կ'զգամ ինքզինքս, պատասխանեց Աբգար, ճիշդ է որ այս հիանալի օդն ու տեսարանները կը կազդուրեն դիս։

Արդէն մէկ կողմէն խօսակցելով, միւս կողմէ մտոր էին այգի և քանի մը քայլով հասան խրիթին տակը։ Փիլ եկաք նաեւ վարդապետները, յետոյ տեսուչ վարդապետն ու Տէր և Տիկին Դանիէլեան։

(Շարունակելի)

ՊՈՂՊԱՏԷ ՊԱՏԳԱՄՆԵՐՍ

(ՀԱՅՈՒՆ)

Դո՛ւ, դարերու ո՛վ ժողովուրդ սըգաւոր,
Կամ դո՛ւ, ո՛վ ազգ, մայրամուտի ճանանչներէն մրրկուած,
Պաղատանքիդ սա պատրոյգը, սա դանիել Լերան տակ,
Արտասուքիդ մէջ թող մարի այս դիշեր։
Այս գիշեր, դո՛ւ, ուրախութեան դանը կուրծքիդ,
Ստորոտը դու հսկիր Այրարատի դագաթին,
Պիտ՝ ա՛յս ժամուս, այս բարձունքէն՝ ու հրավառ ջանթերէն
Մարգարտակու՛ սիրտը քեզի ոյժով և ջերմ բաբախէ,
Պիտ՝ մրրկամ այս բարձունքէն, դերդ Եհովան Սինայէն։
Որովհետեւ, մխիթարս իմ արեւս է՝ որ՝ այդ կոկոնդ դարաւոր
Պիտի յաւէրժ փրթթեցնէ։
Օ՛ն, ունկընդրէ՛ սա պատգամիս՝ որ լուսինը դաշնակեց.
Վա՛ռ, անհամնում տատապանքիդ մոմը դեղեցած, լուսնին հետ,
Հառաչներով այս դիշեր նոր մտրեցինք.
Եւ արտասուքդդ զոր ա՛նքան հնոց մարեց,
Ես գամեցի ծիրկաթինի է՛ն հատատուն դերանին.
Եւ այն կարմիրը որ ցեղդ ըսինքներէն կը հոսէր,
Ատաղի մը ես փոխեցի յարաժարպա, մրշտավառ։
Մ'ոդ կը տեսնե՞ս սա փղոսկրէ սափորը նոր՝ բազուկիս,
Կը տեսնե՞ս, պահիկէ մը ես զայն քեզի պիտի տամ։
Այս սափորը, զոր դուն տեսար աչքերովդ,
Լի է կանանչ ժայռներով.
Եօթը դար է, որ կը քաղեմ զայն՝ երկնարիւ ատաղերէն։
Այո՛, Թող այտերդ՝ բիւրերուդ հետ կարմրին. և ժրպտի՛,
Որ եօթներորդ՝ է՛ն սոսկալի մահէդ առաջ,
Ես զայն քեզի կը յանձնեմ։
Այս սափորը, զոր դուն տեսար աչքերովդ,
Եւ որ ես զայն՝ խէալի ըստուգողով մը զոսած եմ,
Լի՛ է չքնաղ բոյրերով.
Ու երբ քեզի զայն յանձնեմ,
Հանէ՛ ըստուգնդն՝ իմաստութեան խցհանով մը ուշադիր.
Ոյ ովհետեւ, անոր բոյրը՝ մինչ եօթը դար, կամ ցովերդ,
Էսի քեզի, եօթը դար պիտի բուրէ մեղանուշ...։
Օ՛ն, վերարկուդ այդ թախիծին պէս դալկահար,
Եկայ հանել կը ռանկէդ.
Ի՛ Այրարատի պիղծ թուփերուն հետ կարմիր
Կը բակէ՛ զայն, աչքերուս դէմ, է՛ն թուանուոր լուցկիովդ.
Եւ այդ ծռած ողնայարդ ալ՝ հորիզոնին պէս դունաւոր
Միրանի մը թող ըզգենու, և այդ գանկրդ՝ թագ մ'ալ պերճ,
Միրանի մը խաղաղութեան, և թագ մը լոկ դաղափարի։
Կը՛չեր մ'ալ, տե՛ս, տնաւասկի, Արամազդէն ես գողցայ.
Կը՛չե՛ն է ասս, որով քեզ վ'որ, կապոյտէն վեր կշռեցինք,
Ա՛ռ դու և ասս, կը՛չեմ՝ դու ո՛վ ժողովուրդ
Մրրիկները կամ կարկուտները, որ բռնութեան
Սեւ կամարէն կը տեղան... կը՛չեմ՝ և՛ չարն և՛ բարին։
Բայց խրախճանքի օրերուդ, զգո՛յշ որ նա չմանցուտի,
Որովհետեւ, Անձրեւէն վերջ ցաթող Արեւին պէս, ո՛վ դու հեղ,
Թախիծները՝ զոր դու կրեցիր եօթը դար,
Ես գիտեմ որ, ըստիսակ ժպիտով մը պիտի մոռնաս...։

Ց. Ա. ՀՕՐԻՕՆ

ԹԵՐԹՕՆ "ՄԱՆԶՈՒՄԷ,,Ի (35)

ՈՒԽՏԻ ՃԱՄԲԷՆ

ՎԷՊ՝ ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ — ԴՐԵՑ՝ ԳԵՈՐԳ ՄԵՍՐՈՊ

Ա. ՄԱՍ

ԵՐԱԶՆԵՐ ՈՒ ՊԱՏՐԱՆՔՆԵՐ

Ե. ԴԼՈՒԽ

ԱՌԱՋԻՆ ՊԱՏՐԱՆՔԸ

— Ինթադրենք որ ես երթայի Վըրոյրի տեղ, Աբգար փոխեց իր մտածումին թեմը, ինչ չան, ինչ չնորհ պիտի կընայի ձեռք բերել։ Բաւական անիմաստ է իմ ընթացքս։ Ինչ, կ'ուզէ՞ սմուսնանալ Հերմինէի հետ։ ո՛չ... ինչն է պատճառ որ ես այնքան կը հետաքրքրուիմ այդ աղջկան ապագայով, կարծես թէ քոյրս կամ մերձաւոր ազգականս հիս եղած ըլլար։ Վրոյրը հասկրանք է վատակեր անոր քով, անոր զարնուեր է, չէ զարնուեր, ինձի ի՞նչ փոյթ։ Վրոյրը իմ մտերիմ ընկերս եղած է և է, այդ աղջիկն ալ իմ հիւանդ վիճակիս մէջ կարեկցութեան արտայայտութիւն մը ունենալով սրտս մտիկ անձրէն մէկն է։ Երկուքն ալ ինծի համար յարգելի են։ Ամէնը այսչափ։ Ա՛լ ինչո՞ւ կը տանջուիմ, երբ անոնք երկուքը քիչ աւելի մտիկ չիումի կամ յարաբերութեան մէջ կը գտնուին։ Անոնց այդ չիուսը փոխանակ սիգանք առթելու ինծի, կամ անտարբերութիւն պէտք է գտնէ ինձմէ և կամ ուրախութիւն։

Իր խորհրդածութիւնները անդրադարձաւ ձայնի, բառի փոխուեր էին, իր մենութենէն օգտուելով սկսեր էր բարձրաձայն խորհրդածել։

Աբգար անդրադարձաւ ատոր և քընադրաբար իր շուրջը նայեցաս։ Տեսաս մարդ չկայ։ Այդպէսանը դացեր այդիի փոքրիկ քանդարանցը դրաղում էր գտեր իրեն համար, կը պատրաստէր կանանչեղէններ։ Փիլ մը անդին էշերը կ'արածէին հանդարտիկ։

Տեսաս սակայն հեռուն որ մէկ երկու հոգի բեռնաւորուած էշերով դէպի այդին կը դիմէին։ Ինքնայի պէտքերն էին։

Ոտքի ելաս Աբգար և դէպի նորեկներուն կողմը երկարեցաս։ Անոնց հետ քանի մը բան խօսակցութիւն, յետոյ քիչ մը պտոյտ շրջակայ պարտէզներուն մէջ, երկար ու անվերջ խորհրդածութիւններ, որոնց առանցքը միշտ նոյնն էր, սահեցուցին մէկ քանի ժամեր։

Աբգար անօթութիւն զգալով քայլերը ուղղեց դէպի այդին։ Առաս քիչ մը հաց ու պանիր, քիչ մըն ալ խաչած չոր միս։

Հաղիւ աւարտեր էր իր սակաւապեսն ճաշը կամ նախճաշը, տեսաս հեռուն, խեռուղին վրայ երկու կառք, որոնք կը սուրային դէպի այդիին կողմը։

Կառքերը յանկարծ կանգ առին, առաջինին մէջէն դուրս ելան երկու երեք վարդապետներ և միարան մը, իսկ երկրորդին մէջէն երկու կին և երեք այր։

Ճանչցաս Սբգար ամէնքն ալ։ Վերջին կառքէն ելլողներն էին այր և կին Դանիէլեան, Հերմինէ ու Վրոյր։ Իսկ առաջին կառքէն ելլողներէն մէկը տեսուչ վարդապետն էր, միւսները չկրցաս զանդանել ու ճանչնալ։

Հերմինէի և Վրոյրի տեսքը խռովեց զինքը, սրտի բարախումը ուժեղացաս։

Տեսաս որ Հերմինէ մօտեցաս Վրոյրի և սկսաս անոր հետ քալել դէպի այդին։ Իրարու մօտէն կը քալէին անոնք, գրեթէ իրար քսուելով։

Վարդապետներն ու տէր և տիկին Դանիէլեան քիչ մըն ալ սպասեցին կառքերուն մօտ. կ'երեւի մէկ երկու ջանձնարարութիւններ ըրին կառապաններուն, որոնք ձեռքի և դլխու շարժումներով կը պատասխանէին անոնց։

Հերմինէի և Վրոյրի հետեւէն, քիչ ետքը, երկու վարդապետներն ու միաբանն ալ ուղղուեցաս դէպի այդին։ Վայրկեան մը ետքը, կառքերը անցան գացին դէպի Բեթղեհեմ, իսկ տեսուչ վարդապետը և Դանիէլեանները իրենց կարգին ուղղուեցան դէպի իրենց նպաստակակէտը։

Աբգար իր աչքովը կը հետեւէր բոլորին, բայց ամէնէն աւելի երկու երիտասարդներուն։ Անոնց ամէն մէկ շարժումը ուշադրութեամբ կը դնէր։ Կ'աշխատէր հեռուէն կարդալ անոնց դիմագծութիւններուն հոգեկան արտայայտութիւններն իսկ։

Ցանկարծ անհետացան անոնք։ Ծառաստան մը մտան, ու կորսուեցան սաղարթներու ետին։ Աբգար դիրքը փոխեց, բարձր պարիսպի նման այդիի ցանկապատին վրայ ելաս. անօդո՛ւտ, չէր տեսներ, այդիէն դուրս ելաս. մօտիկ փոքրիկ բարձունքին վրայէն աշխատեցաս տեսնել դանոնք։

Աչքին հանդիպեցաս Հերմինէի չորջազգեստին մէկ մասը, որ սաղարթներու մէջէն սինեմատոկրաֆի ալատկերի մը պէս սահեցաս անցաս։

Շուտը բռնած էր Աբգար։ Անհամբերութիւն, հետաքրքրութիւն, բաղձանք, նախանձ, դժգոհանք, ամէն ինչ կը կարդացուէր անոր դէմքին վրայ։

Բարձունքէն վար նետուեցաս տն։ Վերտին դնաց բարձրացաս ցանկապատին վրայ։ Փիլ մըն ալ, տեսաս Վրոյրը, որուն կը հետեւէր Հերմինէ։ Վրոյր կանգ առաս, նոսա նայեցաս, բռնեց Հերմինէի ձեռքը և սկսան երկուքը միասին կողք կողքի քալել։

Աբգար աւելի մօտէն կը տեսնէր հիման։ Անոնց չարժումները աւելի յստակ կերպով կրնար դանսանել։ Տեսաս ան որ Հերմինէ կը ժպտէր, Վրոյրի երեսին։ Վրոյր ձեռքի շարժում մը ըրաս, գէպի այդին երկարեց իր ցուցամատը։ Երեւի այդին ցոյց կուտար։

Աբգարի ոյնպէս թուեցաս թէ Վրոյր և Հերմինէ նշմարեցին դինքը, և Վրոյրի ցուցամատը աւելի իրեն ուղղուած էր քան այդիին։

Նա իջաս իր կեցած տեղէն, գնաց դէպի այդիին դուռը, դուրս ելլելով քարի մը վրայ սպասեց եկողներուն։

— Բարե՛ւ, Սբգար, ինչո՞ւ մինակ ես, հարցուց Վրոյր, մօտենալով Սբգարի։

— Բարե՛ւ ձեզ, ըսաւ աղջիկն ալ գլխու չնորհալի շարժումով մը և ձեռքի թեթեւ սեղմումով մը։

— Բարեւ, բարի եկաք, պատասխանեց տղան։ Բայց դղցց թէ աղջկան ձեռքի սեղմումը դող մը յառաջացուց իր երակներուն մէջ։

— Աշակերտներդ Բեթղեհեմ գացին և ես ստիպուեցայ մնալ հոս, պատասխան տուաւ նաև Վրոյրի հարցումին։

— Այսօր շատ ադեկ և առողջ կ'երեւիս։ Աբգար, դունդ եկեր է, ըսաւ Վրոյր։

— Օդափոխութիւնը նպաստեր է ձեզի, վրայ բերաւ Հերմինէ ժպիտով։

— Այսօր շատ առողջ կ'զգամ ինքզինքս, պատասխանեց Աբգար, ճիշդ է որ այս հիանալի օդն ու տեսարանները կը կազդուրեն դիս։

Արդէն մէկ կողմէն խօսակցելով, միւս կողմէ մտոր էին այգի և քանի մը քայլով հասան խրիթին տակը։ Փիլ եկաք նաեւ վարդապետները, յետոյ տեսուչ վարդապետն ու Տէր և Տիկին Դանիէլեան։

(Շարունակելի)

առնուազն 50,000 հոգինոց միջազգային բանակի մը պէտք ունի։

— Աւստրիական կամ Իտալաւստրիական բանակի մը։

— Ո՛չ, ոչ. միջազգային բանակի մը։ Ազգանացի ժողովուրդը պիտի ընդդիմանայ ցամաք ելլող աւտարական, կամ իտալական և կամ իտալաւստրիական բանակի մը դէմ, որովհետեւ կը վախնայ թէ Ալպանիա կրնայ այդ երկու երկիրներուն կողմէ։ Բայց ժողովուրդը առանց ընդդիմութեան պիտի ընդունի միջազգային բանակ մը, եթէ վերջինին նպատակը ըլլայ Էսատ փաշայի ոյժը և ազդեցութիւնը ջնջել, կարգը հաստատել երկրին մէջ, նոր Պատուիրակներ տալ իր անկախութիւնը և ազատութիւնը ու ապահովել իր ապագան։

ԻՍՄԱՅԻԼ ՔԷՄԱԼ ՊԷՅ

ՄԱՏՆԻՒԹԻՒՆ ԵՒ ՅԻՄԱՐՈՒԹԻՒՆ Կ'ԱՆՈՒԱՆԷ ԷՍԱՏ ՓԱՇԱՅԻ ԱՐԱՐՔԸ

Ալպանիոյ առժամեայ կառավարութեան նախագահ Իսմայիլ Քէմալ պէյ ուրբաթի մէջ զանուած պահուն հեռաւեալ յայտարարութիւնները ըրած է «Թան»ի մէկ խմբագրին։

«Եթէ պատմուած դէպքերը ճիշդ են,— և այն իրողութիւնը թէ Էսատ փաշա կրցած է իր զինուորներով, զէնքերով և բեռներով դուրս ելլել Շքոտրայէն, կը հաստատէ իրեն և Դարատաղի թագաւորին միջեւ կնքուած սակարկութիւնը,— երկու քառով միայն կարելի է որակել այս արարքը։ Անիկա մատնութիւն մը և յիմարութիւն մըն է։

«Մատնութիւն մըն է, վասն զի Ալպանիան կ'անդամատէ Շքոտրան լքանելով և վասն զի մեր երկիրը Դարատաղի և Սերպիոյ յարակից մէկ մասը կ'ընէ։

«Յիմարութիւն մըն է, վասն զի ամենադիւրաբին կացութեան մը մէջ կը դնէ մեզ, որով չենք կրնար բանակցութիւններուն ճշդման մասին։

«Ո՛չ միայն ծանրապէս կը վտանգէ մեր անկախութիւնը, այլ իր արարքը հակառակ է Եւրոպայի շահերուն և միջազգային պատշաճութիւններուն, ա՛ն Եւրոպային, որ այժմ կ'աշխատի մեր անկախութիւնը պաշտպանելու և օրուն բարի կամոյզութեան վրայ անշուշտ պիտի ապդէ այս արարքը։

«Վասն եմ թէ Ալպանացիները, երբ Էսատ փաշայի ընթացքին հետեւանքները տեսնեն, պիտի չհեաւեին անոր։

«Էսատ կը պատկանի ալպանական լաւագոյն ընտանիքներէն մէկուն, բայց պէտք եղած ազդեցութիւնը չունի իր կամքը պարտադրելու համար։ Գալով Ճավիտ փաշայի, որուն հետ մենք է, ինչպէս կ'ըսուի, անիկա նոյն իսկ ալպանացի չէ։

«Էսատ փաշայի զինուորները հաւատարիմ պիտի չմնան իրեն։ Մինչեւ մեկ մասը անձնապէս համակիր են անոր, բայց միւս մասը պիտի ցրուի։

«Առժամեայ կառավարութիւնը, որուն կը նախագահեմ և որ մեր նորաձիզ անկախութեան հանդէպ գործուած այս դաւաճանութեան դէմ կը բողոքէ, կը յուսայ թէ Պէրաթի և Էլբասանի զօրախումբերն ալ պիտի չհեաւեին Էսատ փաշայի։

«Գալով Եւրոպայի, անիկա չի կրնար ընդունիլ կատարուած իրողութիւնը, որ կը վտանգէ այն շահերը և միջազգային պարտաւորութիւնները, զորս իրարու հետ հաշտեցնելու և հաւասարակշռելու նպատակ ունի։ Մեր անկախութիւնը կը պահանջէ Ալպանիոյ անվթար պահպանումը, ինչ որ կը պահանջէ Աւստրիա, որուն երախտապարտ ենք ի նպաստ մեզի իր միջամտութեանը համար։

«Մենք կ'ուզենք ամէնուն հետ լաւ վարուիլ, թէ՛ Աւստրիոյ և թէ մեր սահմանակիցներուն հետ, որոնց հետ միասին հաստատուն «պլօք» մը կազմելու պէտք կ'զգանք նոյն իսկ մեր անկախութեան շահուն համար»։

Իսմայիլ Քէմալ պէյ ի վերջոյ ըսաւ թէ Լոնտոն պիտի երթայ ալպանական առժամեայ կառավարութեան այս տեսակէտը պարզելու համար դեսպանաժողովին մէջ։

ԱԼՊԱՆԱՑԻ ՊԵՏԵՐՈՒ ԿԱՐԾԻՔԸ

ԷՍԱՏ ՓԱՇԱՅԻ ԸՆԹԱՑՔԻՆ ՎՐԱՅ

ՌՈՒՍԻԱ ԴՐԴԱԾ Է ԷՍԱՏ ՓԱՇԱՆ

«Նոյէ Ցարյէ Բրէսկ»ի խմբագիրներէն մին Վիեննա գտնուող ալպանացի պետերէն Ցայիդ պէյի, Բոնիչայի և Սիւրէյա պէյի կարծիքը հարցուցած է Էսատ փաշայի ընթացքին մասին։

Թրիէսթէի ալպանական համաժողովին նախագահ Ցայիդ պէյ պատասխանած է հետեւեալը.

«Էսատ փաշա ոչ ազգական հարուածով մը ալպանական գոյնը ձեռք բերելու կարող մարդ մըն է։ Ցիշեալը փառասիրական մեծ կիրք մը ունենալով իր բազձանքներուն հասնելու համար միջոցներուն մէջ խորութիւն չի դներ։ Այժմ Էսատ փաշայի ձեռքին մէջ կայ մեծ ոյժ մը։ Իր հրամանին տակ գտնուող բոլոր զինուորները, կամաւորները, ալպանացի են։ Իր բանակին մէ՛ն, զոր կազմակերպուած ըլլալը կը հաստատի Դարատաղի բանակին պատճառած կոբուստները։ Սակայն չեմ կրնար թէ ցիշեալը կարենայ իր փափաքները իրագործել։ Ալպանիոյ մէջ Էսատ փաշայ ամէնէն զգուելի մարդն է։ Ինչ մեծ ընտանիքի մը գլուխն է. Թիրանայի մէջ իր ունեցած ազդեցութիւնը գործածած է միմիայն ժողովուրդը չարաշարելու համար։ Իմ խօսքիս ճշդութիւնը կը հաստատեն ամէն տարի հրատարակուող անգլիական կապոյտ գիրքերը, որոնք Էսատ փաշայի դէմ բողոքներով լեցուն են։

«Էսատ փաշան այդ ընթացքը բռնելու դրդողը չատ լաւ գիտենք։ Ռուսիան էր որ ուշասանջալ զայն Շքոտրայէն դուրս հանել տալ. որովհետեւ Ռուսիա կ'ուզէ Ալպանիան օսմանեան գերիշխանութեան տակ պահել։»

Սիւրէյա պէյ նոյնպէս հետեւեալը յայտարարած է այս մասին.

«Չեմ կարծեր թէ Էսատ և Ճավիտ Իտալիոյ մէջ Դարատաղի դէմ արշաւանք մը բնաւ ժողովրդական չէ, զինուորական տեսակէտով եւս այսպիսի արշաւանք մը ապիտաի կը նկատուի։ Դիւրին չէ, կ'ըսուի, Դարատաղի պէս երկիր մը նուաճել։ Այս պատճառաւ իտալական դիւանագիտութիւնը կ'աշխատի համոզել Աւստրիան որ եւս կենայ գործերը ծայրայեղութեան տանելէ։

«ԹԱՆԻՆ» ԿԸ ՊԱՀԱՆՋԻ ԱՎԼՈՆԻԱՑԻՆԵՐԸ ՊԱՏԺԵԼ

«Թանին» իր երէկուան խմբագրականին մէջ Ալպանիոյ և Շքոտրայի խնդրին վրայ խօսելէ և Նիազի պէյի ըսպանութեան պարագան յիշելէ ետք կ'ըսէ. «Ամէն պարագայի մէջ, մեր զինուորները Ալպանիայէն մեկնելէ առաջ անհրաժեշտ պարտականութիւն մը ունին կատարելիք, այն է պատժել Նիազի պէյը ապտանողները և բանակին անուան վրայ քսուած արատը մաքրել և Ավլոնիացիները պատժել այնպիսի կերպով մը, որուն յիշատակը անջնջելի մնայ։ Մեր բանակը այնտեղէն հեռացած ատեն պէտք է արդար ու խորունկ հետք մը թողու իր հետեւէն։»

ԵՐԷԿՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՃԱՎԻՏ ՓԱՇԱ ԱՎԼՈՆԻԱՑԻ ՄԷՋ

Արէնք, 1 Մայիս.— Թորֆուէն կը ծանուցուի թէ բուռն թնդանօթաձգութեան ալրմուկ մը լսուեցաւ Ավլոնիայի կողմէն։ Կը կարծուի թէ Ճավիտ փաշա որ մօտ կը գտնուէր, դրուած է այդ քաղաքը։

ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸՐ ԵՒ ՀԱՆՇՏՈՒԹԵԱՆ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Սոֆիա, 1 մայիս.— Պուլկար հեռագրական գործակալութիւնը կ'ըսէ. «Տերութիւնաց վերջին ծանուցագրով բանաձեւուած հաշտութեան հիմերը ընդունուած ըլլալով դաշնակիցներուն կողմէ, տերութիւնաց ներկայացուցիչները այսօր դիմում կատարելով հրաւիրեցին պատերազմիկները անմիջապէս դադրեցնել թշնամութիւնները, նշանակել իրենց պատուիրակներն ու բանակցութիւններուն վայրը։ Մ. Կէշօֆ պատասխանեց թէ Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ միջեւ թշնամութիւնը ընդհատուած են, և հաշտութեան պուլկար պատուիրակները կը մնան միեւնոյն անձերը։ Գալով բանակցութեանց վայրին, դաշնակիցները կ'ընտրեն Լոնտոնը»։

ԳԵՐԱՏԱՂԻ ՊԱՏՍՊԱՆԱԼԸ

Բարիզ, 1 մայիս.— Հավասի կը հեռագրուի Լոնտոնէն. «Դարատաղ տերութեանց տուած իր վերջին պատասխանին մէջ կը յայտարարէ թէ յարգանք կը տածէ անոնց հանդէպ և Շքոտրայի առումը նախատենք չէ նախապէս անոնց տուած որոշումին դէմ։ Սակայն կը ցաւի որ տուաւորներ յայտնի չէ իրեն Ալպանիոյ ծրագրեալ սահմանագրութիւնը։ Դարատաղ, հետեւելով Սպրիլ Չէնին գաղափիրներուն կողմէ մեծ տերութեանց եզած գեկոյցին, իրեն կը վերապահէ ձեռք առնել Շքոտրայի խնդիրը հաշտութեան բանակցութեանց ընթացքին, երբ դաշնակիցները քննեն տերութեանց հետ Ալպանիոյ սահմանադրութիւնը վերջնական որոշելու խնդիրը»։

ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸՐՈՒՆ ՄԻՋԵՒ

Սելանիկ, 1 մայիս.— Տրուաձ դարձող Սերպ զօրաց առաջին խումբերը երէկ հասան այստեղ։ Սերիշ խումբեր հասան գիւղերը, իսկ մնացեալ մասը պիտի գայ այսօր։ Սերպ զօրքը անմիջապէս կը զրկուի Սերպիա, սակայն մէկ քանի դունդեր պիտի մնան Բէլոբրեալիա և Սկիւպ։ Սկիւպի մէջ սերպ զօրքը բանակեցաւ հաստատեց քաղաքին շուրջը։ Ոչ ոք կրնայ դուրս ելլել քաղաքէն, առանց իշխանութեանց արտօնութեան։ Պուլկար զօրքը մեկնեցաւ Նիկրիթայէն, Սուլտոյէն և Սամանլուլէն։ Սամանլուլի զօրքը քաշուեցաւ Տօյրան, ուր Պէլէք-Բիանկոյի բարձունքներուն վրայ խրամներ կը հատատուի։

ՕՍՄ. ԿԱՅՍՐՈՒԹԵԱՆ ԱՊԱԳԱՆ ՐԷՇԻՏ ՓԱՇԱՅԻ ՏԱՄԱԿԸ

«Թան» կը հրատարակէ նախկին առեւտրական նախարար և Լոնտոնի հաշտութեան օսմ. պատուիրակներու նախագահ Ռէշիտ-փաշայի նամակը, ուր հմուտ պետական մարդը կը պարզէ իր տեսակէտերը Թուրքիոյ ապագային մասին։ Ռէշիտ փաշա նախ փափաք յայտնելէ յետոյ որ Թուրքիոյ և Եւրոպացիներու միջեւ մերձեցում մը առաջ գայ, որոնց տարբեր քաղաքակրթութիւնները իրարու անհաշտ չեն, և չեշտելէ յետոյ թէ բոլոր օսմանցիները պէտք է առնեն կանոնական խորութեան ոգիտին երկրին բարգաւաքման, քաղաքակրթութեան մարդասիրական, ազատամտական սկզբունքներուն համար։ Ընդունելով՝ մեր դաշնակիցներուն իշխանութեանց իրաւասութիւնները։

Ցարաձգել կրթութիւնը ամենագործնական եղանակով։

Նպաստել և դիւրութիւն տալ վանականական հաստատուածքի ձեռնարկներուն, զարգ տալ երկրագործութեան մասնաւոր և ելմտական օրէնքներու օժանդակութիւնով և երկրագործական մեքենաներու ընդհանուր վաճառատուներ հաստատելով կայսրութեան ամէն կողմերը, օգտուիլ այս միջոցներով ստեղծուած նոր հասոյթներէն, բարեքեալ համար այն հաղարաւոր ընտանիքներու վիճակը, որոնց պետերը եւ նեղուածներ հանգամանուն կոչուած են սահմանադրութեան հոգեկանութիւն յետոյ, ինչպէս վիճակը այն պաշտօնեաներու, որոնք այսօր զուրկ կը մնան օրապահիկէ մը, պատերազմի ցաւագին հետեւանքներուն պատճառաւ։ Ով որ կը ճանչնայ Թուրքիան պէտք է ընդունի թէ պաշտօնակալութիւնը հոն այնպիսի ընկերային խնդիր մըն է, որուն հետ թեթեւ վարուիլ կարելի չէ։

Աշխատիլ պիտի ճանչնայ հաւատարակշռել ոչ թէ նոր ծանրաբեռնուածներով, այլ իմաստուն կերպով երկրին բնական հարստութիւններն օգտուելով։

Պահանջկոտ պիւրօքրատիի մը բոլոր դժուարութիւնները վերցնել և ամէն տեսակէտով պարզեցնել վարչական մեքենան։ Հետեւաբար փոխել այն օրէնքները, որոնք վարչական այդ յառաջդիմութեանց իրագործման խոչընդոտ կ'ըլլան։

Արդար ձեւով մը կանոնի տակ առնել պաշտօնեաներու յառաջդիմութիւնը։

Այն կառավարութիւնը որ յանձն կ'առնէ գործադրել այս ծրագիրը, հետզհետէ անհրաժեշտ տեսած ընդարձակումները ընելով, պէտք է նշանագրան ունենայ «հաւասարութիւն և օրինապահութիւն», ինչպէս նաև իր ծոցին մէջ պէտք է պահէ Եւրոպական կառաւեալ հմտութիւն ձեռք բերած մարդիկ, աշխատելով եւրոպական մեթոդիկ եւ յառաջդիմական ուղղութեամբ։

Ընչիտ փաշա վերջացնելով յոյս կը յայտնէ թէ Եւրոպա արդար պիտի նրկատէ այդպիսի ծրագրի մը գործադիրացնելու համար, ջնջել քարիքիլապօնները ստեղծած կարգ մը տնտեսական սեղմումները, որոնք ամենածանր խոչընդոտը կը ներկայացնեն իր նախատեսած յառաջդիմութեանց իրագործման և երկրական քարեկամութեան դէմ։

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ԲԱՐԵՆՈՐԳՍԱՆՑ ԽՆԴԻՐԸ

«Թաֆիրը Լիֆէտար» կ'ըսէ թէ Բ. Դուռը որոշեց ժամ առաջ ձեռնարկել Անատոլուի բարենորոգմանց գործադրութեանը։ Անատոլու երթալիք բարենորոգմանց յանձնաժողովէն զատ երկրորդ յանձնաժողով մը ալ պիտի կազմուի։ Առաջինին ուրիշ մարմին մըն ալ պիտի կազմուի՝ առաջինին կցուած, նաև դատական մարմին մըն ալ պիտի գտնուի։ Կառավարութիւնը վարկեր սահմանած է, որպէս զի այդ յանձնաժողովին ու մարմիններուն իւրաքանչիւրին ցոյց տալիք բարենորոգութիւններուն իսկոյն գործադրութիւնը ապահովուի։

, «Ժէօն Թիւրք» ճիշդ չի նկատեր այն լուրը թէ Հիւսէին Հիլմի փաշա ընտրի. քանիցէ նշանակուած ըլլայ Անատոլուի նահանգներուն։ Կուզուի ծրագրեալ բարենորոգմանց գործադրութեան համար ընդհ. քանիցէ մը կարգել։ Հաւանական կը նկատուի որ այդ պաշտօնին կոչուի կոմս Օսթրորոգ։ «Ժէօն Թիւրք» կ'ըսէ թէ սխալ է կոմս Օսթրորոգի դատական նախարարութեան խորհրդական անուանուած ըլլալու լուրը. իսկ «Վաթիւրքի» կ'ըսէ թէ դատական նախարար Իսրահիմ պէյ ուզիր է որ խորհրդականի տիտղոս ընդհ. քանիցի փոխուի, բայց կոմս Օսթրորոգ դեռ վերջնական պատասխան մը չէ տուած։ Կոմսը տեսակցեցաւ Եպարքոսին հետ։

, Ոստիկան զինուորներու ընդհ. քանիցի Պօսան փաշա կիրակի Պրուսա պիտի ուղեւորի քանիցի յանձնաժողովին հետ և պիտի քննէ նոյն նահանգին ոստիկան զինուորներուն վիճակը։

, «Սաբահ» ալ իր երէկուան խմբագրականով կը խօսի բարենորոգմանց պէտքին վրայ, ցնելով որ բարենորոգմանց գործը չատ կարեւոր է և անհրաժեշտ։ Ինչ որ կրնայ դուրս ելլել քաղաքէն, առանց իշխանութեանց արտօնութեան։ Պուլկար զօրքը մեկնեցաւ Նիկրիթայէն, Սուլտոյէն և Սամանլուլէն։ Սամանլուլի զօրքը քաշուեցաւ Տօյրան, ուր Պէլէք-Բիանկոյի բարձունքներուն վրայ խրամներ կը հատատուի։

ՓԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆԸ

Երէկ ելեմտական պաշտօնարանին մէջ կազմուած յանձնաժողով մը, նախագահ Բիքմէ փաշայի նախագահութեամբ քննեց Թուրքիոյ Ազգ. Պանքային ու Բէլգիական առաջարկութիւնները զանազանութեան ըլլալէ փոխառութեան մասին։ Յանձնաժողովը կը կազմէին Ելեմտական խորհրդական Միհրան էֆ., Բաղդասար Ամիլ փաշա ու ազգական Սալիմ փաշա, ուրիշներ և երկու պանքաներուն ներկայացուցիչները։ Հորդորելու թիւն կատարուել եւ Բէլգիական առաջարկները աւելի նպաստաւոր գտնուեցան և կարգ մը փոփոխութիւններով որոշուեցաւ այդ պանքային հետ կնքել փոխառութիւնը։ Եղած փոխառութիւնները 16,000 ոսկիի չափ է կ'ապահովեն Բաղդասարեանութեան։ Պայմանագրութիւնը պատրաստուելով Նախարարաց Հորդորդին զրկուեցաւ, որուն կողմէ ընդունուելէ ետքը քաղաքականութեան ու Բէլգիի պանքային կողմէ պիտի ստորագրուի և կայս. վաւերացման պիտի ներկայացուի։ Կայս. իրատէն ելլելէ ետքը, պանքան 66,000 ոսկիին 220,00 ոսկիի կանխավճար մը պիտի ընէ Բաղդասարեանութեան հարիւրին վեց տոկոսով. իսկ մնացածն հարիւրին հինգ տոկոսով։ Կայս. իրատէին թուականն սկսեալ Բէլգիի պանքան ի Բարիզ հրապարակ պիտի հանէ փոխառութեան պարտաթուղթերն և մնացած 44,000 ոսկին չորս ամսուան մէջ վաճառուելէն հաղարական ոսկիի մասնավաճառներով և ընթացիկ հաշիւի դրութեամբ Բաղդասարեանութեան պիտի յանձնէ։ Երբ փոխառութեան պարտաթուղթերուն համար Յուլիսը աւարտելէն առաջ գնողը գտնէ ու վաճառէ, յուլիսէն առաջ պիտի հատուցանէ փոխառութեան մասնավաճառները. մինչեւ Յուլիսի վերջը տակաւ պիտի չգտնի, այդ Յուլիսը աւարտելէն և իրաքանչիւր մասնավաճառի հատուցումէն սկսեալ տակաւ պիտի բանի։ Պարտաթուղթերուն հրապարակ հանուելու գինն է 85 երեք չորրորդ այսինքն Թուրքիոյ Ազգ. Պանքային առաջարկածէն երեք չորրորդ աւելի և միւս կողմէ քանի որ մինչեւ Յուլիսի վերջը տակաւ պիտի չգտնի, Բաղդասարեանութիւնը այդ կերպով 16,000 ոսկիի չափ մը պիտի ունենայ։ Բէլգիի Պանքան նախաձեռնութեան իրաւունք պիտի չունենայ երբ ապագային Բաղդասարեանութիւնը ուրիշ փոխառութիւն մը կնքել ուզէ։ Կնքուած փոխառութիւնն իրենց երաշխաւորութիւն ցոյց տրուած են Զբաղարքի գարեկի մթերանոցի հասոյթները և կամուրջին հասոյթներուն աւելցած մասը։

ԱԼՍՏՐԻՈՅ ԴԵՍՊԱՆ Բալամիչէի մարդիկ կացութեան վրայ երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ իրաւական դեսպանին հետ։

ԼԷՅԻՆԷի ռուս հիւպատոսը Պոլիս ժամանելով ուղղակի սուլտանի դեսպանատունը գնաց և երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ Մ. Կիրսի հետ։

ԳԻԵՆԵՐԱԳԱՀ ՄԸ ՈՂՋ ՈՂՋ ԱՏՐԱՇ. — Երէկ առաւ Իւրա, ճէմարիկ փողոց, գիշերապահներու յատուկ խցիկը քանկեցաւ և գիշերապահը Պէքիր, որ պահած էր, ողջ ողջ ոչրեցաւ։

ԿՈՒՄՍ ՍՍԹՐՈՐՈՅԻ համար գրուեցաւ թէ Դարատաղի նախարարի խորհրդական անուանուած և նոյն իսկ գործի ձեռնարկած է։ «Սթամպուլ» կ'ըսէ թէ այս լուրը սխալ է, միայն թէ Նախարարաց Խորհուրդը որոշած է կոմսին աջակցութիւնը խնդրել պատերազմի գործերու համար, բայց ո՛չ թէ պաշտօն տուած նոր ու խոշոր մարտանաւեր դնուին, բարին կատարեալ նշանակութեամբ նաւատորմ մը կազմուի և նաւատորմը արդէն բարենորոգուած է։ Ջեմենտաս պաշտօնարանը արդէն ձեռնարկած է այդ ծրագրին իրագործութեանը։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱԶԳ. ԺՈՂՈՎԻ ՎԱՂՈՒԱՆ ԲԱՑԱՌԻԿ ՆԻՍՏԸ

Վարչական անորինութեամբ Ազգ. Ժողովին Ուրբաթ օրուան նիստին յուսադրումը չատ դէշ տպաւորութիւն տուաւ ընթաց խմբագրութեանց ներկայացուցիչներուն վրայ, որոնք երէկ տուաւօտ թերթերուն մէջ կարդալով այս լուրը, փութացին Պարբերգրատան։ և տուին խորհրդակցութիւններ կատարել միմեանց նոյն պահուն գումարուող Խառն Ժողովին մէջ, և իրենց ցաւը յայտնելին այս անակնկալ և անժամանակ յետադրումին համար։ Պարբերգրին և Խառն Ժողովին բացատրութիւնները անբաւական համարուելուն դիտմամբ յետադրելու համար առաջիկայ Ուրբաթի, և ի վերջոյ խմբակցութեանց ներկայացուցիչներու պնդումին վրայ, որոշուեցաւ, վաղը, կիրակի, ժամը 2ին (Լ. Ե.) Ազգ. Ժողովը բացառիկ նիստ դնել, և խորհրդակցութիւններ կատարել դնելիք։ Այս կերպով խմբակցութեանց ներկայացուցիչները հաստատած եղան անցեալ Հոգեգալստեան օր Խառն Ժողովին իրենց ըրած յանձնարարութիւնը, թէ մինչեւ որ Ազգ. Ժողովը չգումարուի և Վարչութեան բացատրութիւնը չառնուին հին ու նոր դիմումներու մասին, մինչեւ որ չարդարուին մանրամասնորէն Ազգ. Ժողովին առնելիք (որ պիտի գումարուէր երէկ, Ուրբաթ) Վարչութիւնը դեռ ևս է նոր ձեռնարկի մը պատասխանատուութիւնը պէտք չէ ստանձնէ։

Այսպէս, Ազգ. Ժողովին գումարումին առաջ Վարչութեան կողմէ պատասխանելիք ծանօթ յիշատակագրին գործը ջուրը կ'ինայ, որովհետեւ Ազգին Գերագոյն Ժողովը ինքը նոր կ'ուզէ իրմէ ըրած գործերուն մասին հարցաքննութիւն մը կատարել, ուստուած քայլերը ուսումնասիրել, և նոր նախաձեռնութեան մը պատասխանատուութիւնը անոր տալէ առաջ, նոր ուսնել հարիւր, և յետոյ, անոր մէջ փոյթ ունենալ ճաշակաւորութիւնը, խնամքը և լուսաւոր սատարութիւնը, վերջապէս ստանալ իր վստահութիւնը։ Հանրական պարագային հրաւիրելի Վարչութիւնը որ գործէ քաջալերելու, և ուրիշներուն թողու պատասխանատուութիւնը։

ԽԱՌՆ ԺՈՂՈՎԻ

ԵՒ ԱԶԳ. ԽՄԲԱԿՑՈՒԹԵԱՆՑ ԵՐԷԿՈՅ ԲԱՑԱՌԻԿ ՆԻՍՏԸ

Խառն Ժողովը երէկ ժամը 10ին բացուեցաւ նիստ գումարեց Ազգ. Պարբերգրատան մէջ, մինչ յարեկից Ազգ. Ժողովոյ սրահին մէջ խմբակցութեանց ներկայացուցիչներն ալ միաժամանակ խորհրդակցութիւն կատարեցին։ Հինգ ժամուան նիստ մը յետոյ, ժողովը պատչաճ գտաւ է Մամուլին հաղորդել միայն հետեւեալ տեղեկատուութիւնը.—

«Խառն ժողովը տեղեկացաւով թէ Ազգ. Ժողովոյ ուրբաթի (երէկի) նիստը յետաձգուած է Պարբերգրական անօրինութեամբ (*), Մայր Դիւանի հետ հաղորդակցութիւն որոշած է նիստ հրաւիրել Ազգ. Ժողովը բացառաբար յառաջիկայ կիրակի, ժամը 2ին (Լ. Ե.) տիպոգրական խնդրոյ քննութեամբ»։

ՅՈՒՇԱՅ Տ. ԵՐՄԱՆՈՍ ՊԱՏՐԻԱՐՔԻՆ ԱՑՑԵԼՈՒԹԻՒՆԸ

Երէկ, ժամը 3ին, Յուշայ Տ. Երմանոս Պատրիարքը, հանդիսաւոր թափորով և ընկերակցութեամբ Կիւլիզիանայի եւ Եփեսոսի մետրոպոլիտներու, ինչպէս նաև խառն ժողովի 2 աշխարհական անդամներու, զանազան փոխադարձ այցելութիւնն տուաւ Հայոց Պատրիարքին։ Երուսաղեմացոց մէջ Հիւրերը ստանալին գլուխին գլուխին ընդունուեցան Պատրիարքարանի Տ. Երուանդ վրդ. ի, Վանան Ծ. վրդ. Յակոբեանի, Սմբատ Ծ. վրդ. Գարագաշեանի, Սարգիս վրդ. Եսթենեանի և Կէրսի փաշայի քահանայից դասուն կողմէ։ Դասլիճին դուռը երկու հոգեւոր պետերը ողջագուրուեցան, ապա հիւրերը սրահ առաջնորդուեցան։ Հաստատութիւնը դարձան քրիստոնեայ գինուորներու մասին, Տ. Երմանոս Սրբազան յայտնեց թէ այս մասին բազմաթիւ նամակներ կը հասնին գուսանուներէն տեղեկութիւններ ուզելով իրենց գինուորներու մասին, բայց Պատրիարքարանը ի վիճակի չէ ամենուն ճշգրիտ տեղեկութիւններ տալ, և հարցուց թէ Հայոց Պատրիարքը ինչ կ'ընէ։ Տ. Արշարունի Սրբազան պատասխանեց թէ որոշ տեղեկութիւններ կը պակսին, եւ թէ հաշտութիւնը կնքուելէն յետոյ միայն կարելի պիտի ըլլայ ստուգել մեռեալներուն վիրաւորներուն և գերիներուն բուն թիւը։ Տ. Երմանոս Սրբազան հարցուց նաև թէ օ՞րշափ ատենէ ի վեր Հայոց Պատրիարքարանը Գումգապու կը գրանուի, որուն ի պատասխան Տ. Արշարունի Սրբազան յայտնեց թէ նախ Սամաթիա, ապա Գուրու Չէշմէ և ի վերջոյ Գումգապու փոխադրուած է, ուր կը մնայ շուրջ 90 տարիէ ի վեր։ Կէս ժամուան սիրալիր տեսակցութենէ և պատուաւոր բութիւններէ յետոյ հիւրերը մեկնեցան նոյն հանդիսաւոր թափորով։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆԻՆ ԱՑՑԵԼՈՒԹԻՒՆԸ

Ռուսական Դեսպան Մ. ը Կիրակի երէկ ժամը 2ին Բերա, Սրբազան Պատրիարք Հօր բնակարանը երթալով, շնորհաւորական այցելութիւն տուաւ։

ՎԱՅԼ, Նոր կիրակէ, Գուսլ-Գրաբի դրսի Ս. Յարութիւն եկեղեցւոյ անուան տօնախմբութիւնը ըլլալով, Ս. Պատրիարք քաղաքութեամբ հանդիսաւոր Ս. Պատարագ և հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարէ Պէկճեան բարեբիշատակ Յարութիւն Ամիրայի համար՝ որ կատուցած է Ս. Եկեղեցին և երկսեռ վարժարանները։

(*) Ծ. Հ. Վերջին պահուն է որ Խառն Ժողովը ուրբաթ օրուան Ժողովին յետաձգումը կը վերագրէ դէպ «Պատրիարքական անօրինութեան», մինչ 2 օր առաջ Պատրիարքարանէն մեզի հաղորդուած պաշտօնական տեղեկատուութեան մէջ ըսուած է «Վարչական անօրինութեամբ»։

ԶԵՐՋԻՆ ԺԱՄԻ ԼՈՒՐԵՐ

ԳԱՐԱՏԱՂ ԿԸ ՍԵՐԺԷ ՇՔՕՏՐԱՆ ՊԱՐՊԵԼ

ԱՐՏԱՍՈՎՈՐ ԺՈՂՈՎ ՎԻԵՆՆԱՅԻ ՄԷՋ

ԱՒՍՏՐԻՈՅ ԵՒ ՌՈՒՍԻՈՅ ՅԱՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆԸ ՁԳՏՈՒԱԾ

— Վիեննայէն երէկ իրիկուն առնուած հեռագիր մը կ'ըսէ.

«Գարատաղ մերժած ըլլալով Շքօտրան պարպել, Ֆրանց Եօզէֆ կայսր վաղուան (Մայիս 2) տասնամեայ նիսան հրաւիրից արտասովոր ժողով մը, որուն պիտի մասնակցին Աւստրիոյ և Հունգարիոյ վարչապետները և նախարարները։

«Ֆրանց Եօզէֆ կայսր այս առաւ (Մայիս 1) երեք ժամու չափ խորհրդակցաւ կոմս Պէրխթօլտի և սպայակոյտի պետին հետ։ Լրագիրներուն բաժին նայելով, Աւստրիոյ և Ռուսիոյ միջև կացութիւնը գէշցած է։»

ԼՈՆԴՈՆԻ ԴԵՍՊԱՆԱԺՈՂՈՎԻՆ ՎԵՑ ԺԱՄՈՒԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

ՎԵՐՋՆԱԿԱՆ ՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐԸ ԲԾ. ՕՐՈՒԱՆ ՅԵՏԱՁԳՈՒԱԾ

Մայիս 1 Թիւով Լոնտոնէն ստացուցանք հետեւեալ հեռագիրները, որոնցմէ կ'երեւի թէ դեսպանաժողովը իր հինգշաբթի օրուան նիսանին մէջ չէ կրցած վերջնական որոշում մը տալ, քայց ժամանակ չտուած է խնդիրին լուծումը թողլով Բշ. օրուան նիսանին։

Ահա այդ կարեւոր հեռագիրները.—

Դեսպանաժողովը զումարուեցաւ այսօր, կէսօրէն ետքը, Արտաքին գործոց պաշտօնատան մէջ, նախագահութեամբ Սըր Էտուարտ Կրէյի։ Ռիւթէր կ'իմանայ թէ նիսանէն ետքը աւստրիական դեսպան կոմս Մէնստորֆի տեսակցեր է Արտաքին գործոց նախարարին հետ։ Արտաքին գործոց պաշտօնատունը կը ծանուցնէ թէ դեսպանաժողովը դարձեալ պիտի գումարուի Բշ. օր։

*** Աւստրիոյ, Ֆրանսայի և Ռուսիոյ դեսպանները կէսօրէն ետքը տեսակցեցան Սըր Էտուարտ Կրէյի հետ.—

*** Ռիւթէր կ'ըսէ. «Դեսպանաժողովը իր այսօրուան նիսանին մէջ վերջնական որոշումներ չտուաւ։ Սակայն կարեւոր արտայնքներ ձեռք ձգեց, որոնք ցոյց տուին թէ տէրութեանց միջեւ համաձայնութիւնը միշտ անվթար կը մնայ, և կարգադրութիւն եղաւ նոր նիսան գումարելու Բշ. օր, ինչ որ ժամանակ չտիպ կուտայ։ Միւս կողմէ, Գարատաղ կողմէ հաշտարար տրամադրութիւնները ցոյց տրուիլը ազդեցութիւն գործեց դեսպաններուն կամ գոնէ անոնցմէ ոմանց վրայ, և յոյս կայ թէ մինչեւ երկուշաբթի դիւանագիտութիւնը պիտի յաջողի բառնալ դէպքերուն ունեցող վերջին դժուարութիւնները, և կարելի պիտի ըլլայ գտնել այնպիսի բանաձեւ մը, որ համապատասխանէ Շքօտրայի մասին տէրութիւններուն տրուած որոշման գործադրման նկատմամբ անոնց տեսութիւնը, Գարատաղի իրաւունքներուն եւս ընծայելով ընդունելի գտնուած մը բոլոր շահակից կողմերուն համար։ Դեսպանները իրենց այսօրուան հաւաքման մէջ զբաղեցան նաեւ հաշտութեան խնդրով։ Կը հաւատուի թէ տէրութիւնները պիտի խմբագրեն հաշտութեան պայմանները, վերի վերոյ, պատերազմիներուն թողլով կարգադրել մանրամասնութիւնները Լոնտոն հաւաքուած առենին»։

*** Ռիւթէր կ'ըսէ.—

Դեսպաններու հինգշաբթի նիսանը, որ կէս օրին սկսած էր, վերջացաւ ժամը 5,55ին։ Զանազանութեան մը կարելիութեան մասին յայտնուած վախերը չիրականացան։ Աւստրիոյ դեսպանը, միւս դեսպաններուն արտաքին գործոց պաշտօնատունէն մեկնելէն ետք, ժամանակ մը եւս մնաց և տեսակցեցաւ Սըր Է. Կրէյի հետ։ Թիչ վերջը, արտաքին գործոց նախարարութիւնը ծանոյց թէ դեսպանները նորէն պիտի գումարուին Բշ. օր և այդ միջոցին իրենց կառավարութիւններուն պիտի հղորդեն հինգշաբթի նիսանին մէջ արուած որոշումները։

*** ժողովին մէջ ռուս դեսպան կոմս Պէնքէնտորֆ յայտարարած է որ եթէ Աւստրիա յարմար դատէ մասնաւոր միջոցներ ձեռք առնել Գարատաղի համար, պէտք է որոշել ուրիշ տէրութիւն մը, որ միանայ Աւստրիոյ։

ԱՆԳԼԻԱ՝ ՄԻՋՈՑ ՄԸ ԳՏԱՆԷ Է ՇՔՕՏՐԱՅԻ ԽՆԴԻՐԸ ԼՈՒԾԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Լոնտոնէն երէկ ստացուած հեռագրի մը հայելով, Շքօտրայի խնդիրը կարելի պիտի ըլլայ խաղաղօրէն լուծել, վասն զի ժամանակ պիտի տրուի Գարատաղի տեղեկանալու Սըր Է. Կրէյի առաջարկին։ Անգլիոյ ծրագրին նպատակն է զինուորական ճնշումը հաշտեցնել դիւանագիտական գործողութեան հետ։ Այդ ծրագրին համեմատ, Տէրութիւնք առժամապէս և խաղաղօրէն պիտի դրաւեն Գարատաղի ծովեզերքին մէկ քանի կէտերը, Աւստրիոյէն խնդրելով որ ասանցինդ օրէ առաջ ո՛չ և է ճնշողական մասնաւոր գործողութիւն պիտի չկատարէ, Այդ ժամանակամիջոցին մէջ կարելի պիտի ըլլայ ճշդել թէ ի՛նչ փոխարինութիւններ պիտի տրուին Գարատաղի, որ հաւանի պարպել Շքօտրան։ Ռուսիա յայտարարած է որ ինք կը փափաքի յարգել տալ տէրութեանց որոշումը, բայց Գարատաղի դէմ ճնշողական գործողութեան մը պարագային, նախապատիւ կը սեպէ Երբեակ Զինակցութեան և Երբեակ Համաձայնութեան հաւաքական գործողութիւնը, քան թէ ո՛և է տէրութեան մը կողմէ առանձին գործողութիւն մը, որ կրնայ Եւրոպայի խաղաղութիւնը վտանգել։ Ռուսիա կը յուսայ որ կարելի պիտի ըլլայ ելից հնար մը գտնել առանց խանգարելու Եւրոպական համաձայնութիւնը։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԿԱՐԾԻՔԸ ԴՐԳՌՈՒԱԾ Է ԱՒՍՏՐԻՈՅ ՄԷՋ

«Մորմանկպլաթ» կ'ըսէ թէ երբ Գարատաղ վերջնապէս մերժէ պարպել Շքօտրան, Աւստրիոյ համար վայրկեանը եկած պիտի ըլլայ սպառազէն գործելու։ Միւս թերթերը կը հաստատեն թէ անհրաժեշտ է առաջք առնել ամէն յուսադրումի, որովհետեւ Գարատաղ և Սերբիա պիտի օգտուին այս վիճակէն և պիտի ծանրանան ազգանական խնդիրը։ Վիեննական ամբողջ մամուլը արձագանգ կ'ըլլայ հանրային կարծիքին զրգռութեան և կառավարութիւնը կը յորդորի ազդուրէն գործել, ի վեր հանելով սա կարեւոր պարագան թէ Իտալիա պիտի մասնակցի Ադրիական ծովեզերքին վրայ տեղի ունենալիք ամէն գործողութեան։

ՇՔՕՏՐԱՅԻ ԳԱՐԱՏԱՂԻ ԿՅՄԱՆ ՀՐՈՎԱՐՏԱԿԸ

Վիեննա, 2 Մայիս (մասնաւոր).— Գաթարօյէն հասած մասնաւոր լուրերու համաձայն զանազատանդ Տանիլօ իշխանը՝ Նիքոլա Թագաւորին անունով յայտարարութիւն մը ուղղած է Շքօտրայի բնակչութեան, Շքօտրայի Գարատաղի կցումը ծանուցնալ։

ԷՍԱՏ ՓԱՇԱՅԻ ԱԼՊԱՆԻՈՅ ՎԵՇԱՊԵՏ ՀՐԱԺԱԿՈՒԱԾ

Անթիվարէն Ապրիլ 30 թուականաւ «Սէքօլո»ի կը դրէն.— Էսատ փաշա երէկ ճիվիայի, Ալպանիոյ նախկին մայրաքաղաքին մէջ վեհապետ հռչակուեցաւ։ Իր վիճակները, որոնք անմիջապէս մինչեւ ցմահ հաւատարմութիւն ուխտած էին, մեծ խանդավառութեամբ ընդունեցին իրենց պետին վերապատուութեան յայտարարութիւնը։ Ճավիտ փաշա իր զօրքերով Թիրանա քաշուեցաւ։

ԳԱՐԱՏԱՂ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ԿԸ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԻ

Գաթարօյէն ապրիլ 30 թուականաւ հեռագրի մը համաձայն Գարատաղցիները պարտաւորութիւններ կը տեսնեն Աւստրիոյ դէմ պատերազմելու համար։ Գաթարօյի տիրող դիրքերուն վրայ խոշոր թնդանօթներ փոխադրեցին։ Փութով կ'ամրացնեն նաեւ Գաթարօյէն Զէթինէ տանող ճամբան։

ՍԵՐԲԻԱ ԿՈՄԱՆԴԱՆԱՑ ԱՒՍՏՐԻՈՅ

Սերպ թերթերը կը յայտարարեն թէ Աւստրիոյ կողմէ առանձին գործողութիւն մը Սերբիոյ մէջ պիտի նկատուի իբր պատերազմի դրդապատճառ, որմէ անմիջապէս վերջ պատերազմը պիտի յայտարարուի։

ԳԱՐԱՏԱՂԻ ԲԻԷՌ ԻՇԽԱՆԻՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Զէթինէէն Միլանի «Սէքօլո» թերթին ապրիլ 30 թուականաւ կը հեռագրուի.— Բիէռ իշխան պատասխանելով թղթակիցի մը այն հարցման թէ Շքօտրա Գարատաղի պիտի մնայ, պատասխանած է.—

«Այո, հոն պիտի մնանք։ 100,000 հոգիէնց բանակ մը պէտք է մզի անկէ դուրս հանելու համար։ Ժողովին պաշարումը կարեւորութիւն չունի։»

ԳԱՐԱՏԱՂԻ ԲԱՑԱՐՁԱԿ ՄԵՐԺՈՒՄԸ

Պերլին 2. Մայիս.— Վերջին ժամուն հասած լուրեր կը հաստատեն թէ Գարատաղի Նիքոլա Թագաւորը տէրութեանց ծանուցագրին պատասխանած է, բացարձակապէս մերժելով պարպել Շքօտրան։

ՊԱԼԿԱՆԵԱՆ ՁԻՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ ԱՄՈՒՐ Է

Պելկրատ Ապրիլ 30 թուականաւ «Տէյլի Մէյլ»ի կը հեռագրուի թէ սերպ քաղաքական շրջանակներու մէջ Աւստրիոյ սպառնալիքները շատ լուրջ չեն նկատուիր։ Կը հաստատեն թէ այն պարագային երբ զինակիցներէն մէկը յարձակում կրէ, միւսները ամէնքն ալ պիտի կռուին միասին։

ՏԷՐՈՒԹԵԱՆՑ ԾԱՆՈՒՑԱԳՐԻՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆԸ— ԵՒ ՀԱՅԳԴԸ ՓԱՇԱՅԻ ՀՐԱԺԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Երէկ օսմ. կառավարութիւնը չի կրցաւ իր պատասխանը հաղորդել Մեծ Տէրութեանց կրկին տրուած ծանուցագրին։ Այս մասին մեր մանաւոր տեղեկութիւնից համաձայն հարցաքննութեան օսմ. ներքին պատուիրակ Հայգդը փաշա վերջին պահուն հրաժարած է իր տանձնած պաշտօնէն և այս պատճառով օսմ. կառավարութիւնը ստիպուած է յետաձգել իր պատասխանատուութեան ծանուցագրին մասուցման օրը, որովհետեւ ինչպէս յայտնի է այդ պատասխանին մէջ պէտք է յիշուի պատուիրակներուն անունները և հաստատեան դաշնագիրը կնքուելիք տեղը, այնպէս որ մինչեւ Հայգդը փաշայի կրկին վիճականումը կամ անոր տեղ ուրիշի մը անուանումը բնական է որ Բ. Դուռը իր պատասխանը չի պիտի հաղորդէ Մեծ Տէրութեանց։

ՊՈԼՍՈՅ ՍԼՊԱՆԱՅԻ ԵՐԵՒԵԼԻՆԵՐՈՒ ՀԵՌԱԳԻՐԸ ՆԻՔՕԼԱ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ

Պոլսոյ թուրքերէնալսպանացի երեւելիներու կողմէ ստորագրուած հեռագիր մը ստացաւ Գարատաղի Թագաւորը, Հալիմ պէյի միջոցաւ։ Երեւելիները շնորհակալութիւն կը յայտնեն Նիքոլա Թագաւորին, որ Թուրքիոյ վերիշխանութեան ներքեւ կ'արտօնէ անիրաւ Ալպանիոյ կազմութիւնը։ Նոյն երեւելիներուն անունով, Հալիմ պէյ խստ փաշային ալ հեռագիր գրկած է, յորդորելով զայն որ ալպանական ազգին կամքին հակառակ հաստատուած ոճմամեայ կառավարութեան վերջ մը տայ, որովհետեւ Ալպանիա չի կրնար օտարներու գործիք ըլլալ։ Հալիմ պէյ կ'ըսէ.—«Պէտք է Ալպանիան պահել Թուրքիոյ և Գուրանին համար»։ Զէթինէէն այս լուրերը տուող հեռագիրը կ'ըսէ նաեւ թէ ճիլալ փաշայի նախագահութեամբ Պոլսոյ մէջ զումարուած ալպանական Բօմիթէն ճիլալ փաշայի հեռագիր մը ուղղեր է, խնդրելով որ մինչեւ խստ փաշայի հետ Ալպանիոյ ազատագրութեան և Սուլթանին գերիշխանութեան տակ իշխանապետութեան մը կազմութեան համար։ Հեռագիրը սա բառերով կը վերջանայ, «—Լաւագոյն է որ Ալպանիա պալքանեան դաշնակիցներուն միջեւ բաժնուի, քան թէ Աւստրիոյ ձեռք գործիք մը ըլլայ»։ Այս հեռագիրներուն փոխանակութենէն ետք է որ խստ փաշա Գարատաղի Տանիլօ զանազատանդին հետ տեսակցեր և կնքեր է դաշնի համաձայնութիւնը, զոր ապա ստորագրեր է Նիքոլա Թագաւոր և յետոյ Շքօտրան յանձնուեր է։

ԳԱՐԱՏԱՂԻ ՁԵՌՔԸ ԳԵՐԻ ՕՍՄ. ՋԻՆՈՒՈՐՆԵՐԸ ԷՍԱՏ ՓԱՇԱՅԻ ԿԸ ՄՆԱՆ

Նոյն հեռագիրը կը հաղորդէ թէ Էսատ փաշա իր տրամադրութեան տակ ունի արդէն 22,000 հոգի և բազմաթիւ թնդանօթներ, զորս իր հետ տարաւ Շքօտրէն։ Գարատաղի հաւանութեամբ։ Ամէն դէպ, Գարատաղ իր ունեցած թուրք գերիներէն 5000 հոգի Էսատ փաշայի բանակին միացուցեր է, ամէն կերպով գինելով զանոնք։ Էսատ փաշա անդին քանակութեամբ ալ դրամ ունի և մեծապէս կը յուսայ որ ճավիտ փաշայի զօրքերուն հետ միանալով տրամադրելի պիտի ունենայ 45էն մինչեւ 50,000 հոգի։

ՊԱՐՍԿԱԿԱՆ ՍԱՀՄԱՆԱԳԼՈՒԽԻՆ ՎՐԱՅ

«Ալէմտար» կ'իմանայ թէ պարսկական սահմանագլուխի նահանգները օսմ. զինուորներու կողմէ դրաւուելու զրոյցի մը վրայ Դրէնի ազգ յուզման մատնուած Սամուէլ-Պուլաղ կը վազէ և կարծեցեալ դրաւման դէմ շտապողի դարման մը գտնելու համար տեղւոյն կառավարութեան և ռուս հիւպատոսին հետ խորհրդակցութեան կը մտնէ, այդ ժողովին կը մասնակցին նաեւ Գրէնի գործակից Բէշիա էլ Սալթանէ և պարսկական կառավարութեան պաշտօնեաներ։ Խորհրդակցութիւններէն վերջ որոշում կը տրուի որ պարսկական սահմանագլուխի նահանգները Ռուսիոյ կողմէ դրաւուին օսմ. զինուորներու ժամանումէն առաջ։ Դրէնի ազգ խռովացած է իր աշխարհովը ամէն կերպ օգնել Ռուսիոյ։

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ՄԱՐՏԱՆԱՒ ՄԸ Կ'ՕԳՆԷ ՍԷԻՏ ԻՏՐԻՍԻ

«Ալէմտար» կը գրէ թէ իտալական մարտանաւ մը անցեալները իտալական հիւպատոսը առնելու համար Հաուէյտա երթալու միջոցին, Համան Բէրիմի առնլեկանդ առնելով պաշար և ռազմամթերք տաներ է ծովեզերքը, որոնք Սէիտ Իտրիսի ձեռք անցեր են։

Բ. ԴՐԱՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆԸ ՎԱՂԸ ՊԻՏԻ ՏՐՈՒԻ

Երէկ արտաքին գործոց նախարար Սայիտ Հալիմ փաշա իր բնակարանին մէջ նախարարութեան մասնաւոր դիւանապետ Խոնէմ պէյի հետ զբաղեցաւ տէրութեանց ծանուցագրին Բ. Դրան տալիք պատասխանին պատրաստութիւնով։

Քաղաքական շրջանակներու մէջ հաւանական կը կարծուի որ Բ. Դրան պատասխանը վաղը պիտի յանձնուի դեսպաններուն։

ՍԵՐԲԻԱ ԵՒ ԳԱՐԱՏԱՂ ՄԻԱՑԵԱԼ ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ՊԻՏԻ ԸԼԼԱՆ

Զէթինէէն կը հեռագրուի թէ Սերբիոյ և Գարատաղի միացեալ թագաւորութիւն մը կազմելու պայմանագիրը կնքուելու վրայ է։ Երկու երկիրներէն իւրաքանչիւրը պիտի պահէ իր տրամադրական ցեղը, բայց դիւանագիտական, զինուորական և ելմտական վարչութիւնները հասարակաց պիտի ըլլան։ Գալքանի մէջ անդին ազդեցութիւն պիտի գործէ այս միացեալ թագաւորութեան ոյժը։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կայսերագուն իշխան Սէլիմ Էֆ. երէկ Սուլթանին ներկայացաւ և մեծարանքներու սրժանացաւ։

*** Երէկ Սուլթան Ամիտ դասուած Թուրք նախակրթարանին մէջ հրդեհ ծագեցաւ, բայց կարելի եղաւ շուտով առաջքը առնել։

*** Բրէվէզայի օսմ. նախագահ երեւելիներէն Ալի Ռիզա էֆէնտի Գոլոս ժամանեց։ Նմանապէս Պոլիս եկաւ Էսքիշէհիրի նախագահ երեւելիներէն Գէմալ պէյ։

*** Պերլինի օսմ. նախագահ դեսպան Օսման Նիզամի փաշա Գոլոս ժամանեց։

*** Հաշտութեան օսմ. պատուիրակ և հանրօգուտ շինութեանց նախարար Պէսարիա էֆ. առաջիկայ հինգշաբթի օր Լոնտոն պիտի ուղեւորի։

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Սիլէնք, 30 Ապրիլ.— Զօրավար Հասարչիկի յայտարարեց թէ Սելանիկի պուլկար զօրքերուն մեկնումի հրաման տրուած է ցոյց տալու համար որ յոյն և պուլկար յարաբերութեանց ձգտումն մասին շրջող լուրերը սխալ են։ Յոյն և պուլկար յարաբերութիւններ խիստ բարեկամական են։

Պուքրէշ, 1.— Սկիւպէն կը հաղորդուի թէ Սերբիոյը փութով կ'ամրացնեն այդ քաղաքը, և թէ Տուրացցօյէն վերադարձող սերբ զինուորները Սերբիա կը դառնան։

Սելանիկ 1.— Սերբիոյը Ռէսփրիլիի իսլամ բնակչութեան զէնք կը բաժնեն։

Տէրէզանդի իշխանութիւնները կ'արգիլեն շարունակուիլ խարսխել նաւահանգիստին մէջ։

Սելանիկ 1.— Գուլկար 14դ. հեռաձիգ զօրագունդին մեծ մասը Սելանիկէն հեռացած է, թողլով այդ քաղաքին մէջ միայն 3դ զօրաբաժին։

Գուլկարները 8դ զօրաբաժնի հրամատնատար զօրավար Բօրքովը Սէրէզի կառավարիչ անուանեցին։

Սիլէնք 1.— Ծովային նախարարը հրամայած է որ այս իրիկուանէ սկսեալ Ցուանատանի ծովեզերքի բոլոր փարոսները վառուին։

Լոնտոն 1.— Լաւատեղեակ աղբիւրներէ քաղուած տեղեկութեանց համաձայն Գարատաղի Լոնտոնի զորձակալ Բօրովիչի գիտումը կը յուսադրէ տագնապային արագ լուծման եւ Եւրոպայի խաղաղութեան պահպանման մասին։ Գարատաղ Անգլիոյ, Ռուսիոյ և Սերբիոյ Զէթինէէի դեսպաններուն խորհուրդներուն անսալով, Գարատաղի կառավարութիւնը Մ. Բորովիչի հրամանից յայտարարել Արտաքին գործոց պաշտօնատանց թէ Գարատաղ տէրութեանց կամքին պիտի հպատակի, բայց կը կարծէ իրաւունք ունենալ հողային փոխարինութեանց։

Ամէն դէպք նախատեսել կուտայ թէ Գարատաղ տէրութեանց վեհանձնութեան պիտի ապաւինի և պարպէ Շքօտրան։

Սըր Էտուարտ Կրէյ երկար տարի վիճաբանեցաւ Մ. Բորովիչի յարաբերութիւնը Գիւանական դեսպան Մ. Գամպոնի, և աւստրիական դեսպան կոմս Մէնստորֆի հետ, որոնք խոստմանեցան թէ Գարատաղի դիմումը կացութիւնը բոլորովին կը փոխէ։

Դեսպանաժողովը Գարատաղի առաջարկութիւնը քննած է։ Կոմս Մէնստորֆի դարձեալ առաջարկած է Աւստրիոյ մասնակցութիւնը, զինուորական զորձողութեան մը դիմելու համար, բայց Անգլիա Երբեակ Համաձայնութեան պատութեանց կողմէ ազդուրէն հակառակած է ճնշողական միջոցներ ձեռք առնելու։

Կոմս Մէնստորֆի այն տարն օգտակար դատած է հրամանդ ուղել իր կառավարութենէն։

Բարոնյ և Դերմանիոյ ներկայացուցիչները ընդունեցին անգլիական տեսակէտը։

Միւս կողմէ, տէրութիւնները հաւանական նոր դիմում մը պիտի ընեն Զէթինէէի դաշիլիին մօտ, պայմանաժամ մը տալով Շքօտրան պարպելու համար, բայց խոստանալով միւսնոյն ժամանակ թէ պիտի ջանան համոզել Աւստրիան որ անհրաժեշտ է հողային փոխարինութիւններ չնորհել։

Դեսպանները վաղը այս իմաստով լղացուած ֆրանսօ-անգլիական ծրագիր մը պիտի ընդունին։

Յաջորդ նիսանին որ որոշուեցաւ երկուշաբթի։ Կացութիւնը չատ սուելի լաւատեսութեամբ կը դիտուի այժմ։

Անգլիական պաշտօնական շրջանակները չեն ուզեր հաստատել որ Աւստրիա հերոական համաձայնութիւնը թողու։

Դեսպանաժողովը վիճաբանեցաւ օսմ. հաշտութեան խնդրին մասին։ Որոշեց Բ. Դռանէն խնդրել որ Ալպանիոյ թուրք զինուորները ետ կանչէ, և պատրաստէ հաշտութեան նախաշաւիղ պայմանները պարունակող դաշնագիր մը, որ դեսպաններու յատկիկայ երկուշաբթի նիսանին դրուելէ յետոյ, պիտի հաղորդուի պատերազմիկ կողմերուն։

Վիեննա 2 Մայիս.— Ցարդ չհաստատուեցաւ «Նոյէս Վիներ Թակէպլատ»ի մասնաւոր տպագրութիւնը երկկ հրատարակած այն լուրը, որուն համեմատ արտասովոր նախարարաց խորհուրդ մը պիտի գումարուի Ֆրանց Եօզէֆ կայսեր նախագահութեան տակ։

Այսու հանդերձ իրաւիկ շրջանակներու մէջ կը հաստատուի թէ նախարարները պարզ գումարում մը պիտի ունենան այսօր։

Մ. Լուքաչ, Հունգարիոյ վարչապետը այս առաւ Գուսարէշտէն հոս հասաւ։

Վիեննա, 2.— Առաւօտեան ժամը 11ին նախարարները նիսան գումարեցին կոմս Գէրխթոլտի նախագահութեան տակ։ Այս նիսանին կը մասնակցէին բոլոր նախարարները և երկու վարչապետներ։

Պուքրէշ 2.— Ռումէն թերթերը կը գովեն Թաւրիոյ կորովի ընթացքը ազգանական խնդրին մէջ։

Պուքրէշ 2.— Ամբողջ մամուլը նրաստաւոր կերպով կը իսօսի այն բանդունելութեան վրայ, որ կարել իշխանին եղաւ Վենետիկի մէջ և ի վեր կը հանէ Ռումանիոյ հանդէպ իտալական կառավարութեան ցոյց տուած համակրանքը։

ՍԿԻՒԴԱՐ

Իճմաիրի թատրոնին մէջ այս դիշեր ժամը 9ին առաջին անգամ ըլլալով պիտի ներկայացուի «Զարչլը Սարֆին ազա», նախաձեռնութեամբ Արամեան ընթերցարանի վարչութեան։ Մակէտ գտա, տիկնայք յատկիկ տեսարաններ քրջելիր զաւեշտներ և ուրիշ անակնկալներ պիտի ներկայացուին։ Գիշերը դիր բամասիրելի։

ԹՈՒՏԵՐԿԱՆ եւ երաժշտական ցերեկոյթ Իւնիոն Ֆրանսէզի սրահին մէջ. Կոմիտաս վրդ., Սենանեան եղբարց և Պ. Խաժակի մասնակցութեամբ։ Վիեննական Մխիթարեան աշակերտաց կողմէ սարքուած ի նպաստ իրենց գպրոցական մատենադարանին։ Կիրակի, 21)4 Մայիս, ժամը 2ին։

«Կիկո», «Կիկո».— Այս իրիկուն և վաղը ամէն կողմ փնտռեցէք «Կիկո» ազգ. երգիծաթերթի 160դ. թիւը, ձոր, գուարթ, շահեկան ու սրամիտ։ Բազմաթիւ յօդուածներ։ Հինգ հատ մեծադիր ծաղրանկարներ։ ազգ. ու քաղաքական նիւթերու շուրջ։ Մ'զա 10 փարա է «Կիկո»ն։

«ԿԱՎՈՒՇ»ի այս շաբթուան թիւը հրատարակ ելաւ՝ ազգային ծաղրանկարներով։ 20 էջ 20 փարա։ Արտասահմանի գործակալութիւնը ընդունած են։ Տարեկան՝ 20 ֆրանք։

Հասցէ՝ «ԿԱՎՈՒՇ» Բերա

ԴԼԼԱՓԻՈՅ ԱԿԱՄԱՆ

ԱՅՍՕՐՎԱՆ ԳԻՆՈՒՄԸ	ԸՆԴ.
Երկէ տասու բացուեցաւ	94 16
Ամէնէն վար դին	94.13
Ամէնէն բարձր դին	94.22
Երկէ իրիրուն գոցուեցաւ	94.22

ԲԱՑԱՌԵԼԻՈՒ ԾՐԱԳՐՈՎ	ՀՐ.
Երկէ առաւօտ բացուեցաւ	194 75
Ամէնէն վար դին	194.62
Ամէնէն բարձր դին	195 —
Երկէ իրիկուն գոցուեցաւ	194 87

Այնքան ցած փոս մը բացուեցաւ որ պարտաւորուեցաւ գլուխը ծռել անցնելու համար անկէց։ Մամ մը վառեց որուն դողդոջ նշոյլը աղօտ կերպով լուսաւորեց ծակը՝ որուն մէջ մտած էր։

Պատին թանձրութեան մէջ բացուած փոքրիկ խուց մըն էր, որ վեց ոտք երկայնութիւն և երեք ոտք լայնութիւն կրնար ունենալ։ Բաւական բարձր էր և միջահասակ մարդ մը կրնար կենալ առանց կամարին դպչելու։

Ներսը կար մնուկ մը չորս ոտքի վրայ բարձրացած, բարակ աւազով ծածկուած գետնէն վեր։ Մնուկը լեցուած էր թարմ յարդով և այդ յարդին վրայ փռուած էին երկու փոքրիկ խչաթիներ։ Ճերմակ սաւաններ և վերմակներ հանգստաւէտ անկողնի մը երեւոյթը կուտային անոր։

Կար ուրիշ մնուկ մը իբրեւ ճաշասեղան յարդարուած։ Կար փոքրիկ հաստատուն արկղ մը, խոշոր կղզանքներով, փոքր սեղան մը, երկու աթոռակներ, տուպի մանր մունր սպասներ, ամէնքն ալ խիստ մաքուր և ողորկ։ Դոգնա պուրիկի մը տուռը ըլլար։

Այս էր էլ Շիքոյի պալատը։

Ցցիկը օդ կ'առնէր շնչանակ մը որուն առջեւ էլ Շիքո ինք անձամբ և տարբերանքէն վատեցած էր փայտէ մղլակ մը։

Մոմը վառելէ վերջ թիզուկը նախազգուշութիւնը ունեցաւ մղլակը դրելու, որպէսզի լոյսը չմատնէ իր ներկայութիւնը՝ այն պարագային երբ իշխանուհիին կամ իր մարդոց խելքը փչէ միւս կողմը գտնուած նկուղներուն մէջ իջնել։

Բայց իր քնակարանին մուտքը ծածկող թիթեղը չդոցեց կրկին։ Այնքան ապառով էր որ այն կողմէն ոչ ոք կրնար դիտել զինքը։

Շիքո իր ոսկիի քսակը սեղանին վրայ դրաւ, նստաւ աթոռակներէն մէկուն վրայ, և արմուկը սեղանին, գլուխը ձեռքերուն մէջ, սկսաւ խորհրդածել։

. . . . . .

Ինչ որ Ֆաուոսթա կը կատածէր այնքան սաստիկ, իրականացած էր։ Բարէլլան թոյնէն չէր մեռած։

Մահուան նմանող քնի մը ժամ քնէ վերջ, զարթումը տեղի ունեցաւ չատ յանդարտ։ Բարէլլան ելաւ նստաւ և վրդոված աչքով մը դիտեց իր դտնուած սարսռելի տեղը։ Գնաթի արտաքնոցներու ապրեցութեան տակ որոնցմով տոգորուած էր օդը, իր թմած ուղեղը կարծես տեսակ մը արբեցութիւն կը կրէր որ յիշողութիւնը կը ջնջէր և իմացականութիւնը կը կաղմալուծէր։

Տակաւ առ տակաւ, այս ապշեցուցիչ արդիւնքները ցրուեցան, ուղեղը քաշուեցաւ, յիշողութիւնը վերջապէս։ իր բովանդակութիւնը վերստին գտաւ, և անոր հետ գտաւ կրկին այն պարտութիւնն ու ինքնավստահութիւնը որ զինքը ամենքան անարգու կ'ընէին։

Մնաց որ ինքզինքը ազգ ատանելուն վրայ չվարանեցաւ։ Կը ատանէր անոր։

Բարէլլան արդարեւ խաբեայ մը չէր, կամ ծրուան լեզուն խօսելով «պլոֆեթ» մը չէր։ Ինդհանրական անկեղծ ու համոզուած մէկն էր։ Շատ անանկեղծ համոզումով էր որ Ֆաուսթայի բան էր թէ պիտի խուսափէր թոյնէն և դուրս պիտի ելլէր իր գերեզմանէն։

Ինչո՞ւ։ Այս համոզումը ո՞ւրկէց կուգար իրեն։

Հաւանաբար չատ նեղութիւն պիտի քաշէր այս բանը բացատրելու համար։ Ստոյգը ա՛յն է թէ այս

ԼԱ ՎԻՔԹՈՐԻԱ ՏԸ ՊԷՌԼԷՆ

ՅԱՐԵՎԱԿԱՆ ԵՒՐՈՊԱՅԻ
ԱՄԵՆԱԿԱՐԵՒՈՐ ԱՊԱՀՈՎ, ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ
ԿԵԱՆՔԻ Վ.ԲԱՅ ԵՒ ԱՐԿԱՆԻ ԴԷՄ
ՀԻՄՆՈՒՍԱԾ 1853 Սեպտեմբեր 26ին
Դերմանական կառավարութեան
Հսկողութեան ներքեւ

1911 տարւոյ վերջ կեանքի
Ապահովագրութիւն ֆր. 2,620,486,385
Ընդհ. գոյք » 1,092,900,386
1911ի չահի և բրիմի
Ընդհ. հասոյթ » 223,560,489

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՄԱՄՈՒԱՇԻՒՂ, Գալաթիա, Վօյվոտա փողոց
ՏՆՕՐԷՆ Պ. Ժ. ՔՕՀԷՆ

ن . سفراوغلی
سفاره کاغدی فابریقاسی
کوچوك بیدیزخان نومرو ٥

ԿԵՂԾԵՐԵՆ ԶԳՈՒՇԱՑԷՔ

Հռչակաւոր «Պաֆրա» սիկարի թուղթին ծալմաթիւ կեղծերը հանուած են։ Ուստի յարգոյ հաւաքակուութիւնը, բուն «Պաֆրայի ընտիր թուղթը գործածելու համար, կը հրաւիրուի ուշադրութիւն ընել սիկառի թուղթերուն վրայ գրոշմուած «Պաֆրա» բառին և «Սէֆէր օղլու» կնիքին։

ՅՕՍԷՖ Ջ. ՋԷՋԼԷՄԱՆ
ՊԱՆԹԵՈՆԻ ԵՒ ՊՕՊԷՏՈՒՆ ԼՈՒՍԱՆԿԱՆՆԵՐՈՒ

Վեհագան և Ապ. Գիւլենդամ ազնիւներուն իր մասնագիտութիւնը կատարելագործած դարձած լալով դարձ ժամանակէն մէջ ի գործածել նոր և նոր չեմբերներ, երդիկամուտներ (պէնճերէք), մրջոտաքշուած գրասենեակի գորգեր, գէշ գարմանումի յատուկ եկած ոտորէնքներու ուսուցիչներ, ոսկերչութիւն։ Ոսկերչութիւնը գրաքիմիկ վերստանելով գորգերու համար Վիեննայի հորանոցներ գործելով մասամբ, որդեզրի և ուսուցանելու ոգուրիւններ։

Դեպքիկանոցներու համար ոսկրական գարմանումներու հետ Եալիթի Սալվարանի երակային ներարկումները մասնաւոր խնամքով կը կատարէ դիւրամատչելի գնով։

Բոցի Վասիլանին, իր դարմանումին ոսկ գտնուած կիւանդներուն թարթի, մկի, խուլի մանրաբանական քննութիւններ ստանց վճարումի։ Բոցի կիրակի, ամէն օր կը գանուի Գալաթա, Սենի Իսթիֆանոն հասցէի թիւ 4, Հայկ Ալլաֆէրեան դեղարանը։ ՕՐԿԻՆՇԱՒԻՒ բարը ծիր։

Տէր. Հ. ԻՆԿԻԼԻՋԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ
ԳՆՆԴԱՄԱՐԱԿԱՆ ԵՒ ՀԷՎԷՐԷԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՆԵՐ

Դիտակցան ամենավերջին մեքենաներով կը գարմանէ կիներ նոյնիսկ մանրամասնութիւնը, գժուարամարդութիւնը, սիրնամանութիւնը, նոյնպէս միզամանը, երիկամանքի և բրաթեան կիւանդութիւնները։ Իսկ ֆիզիկական ամէն հեռաւորներ կարճ ժամանակի մէջ հինգերկու կը բուժէ ի հարկին 606 ի չիհնու